

PHOENIX

revista de insolvență

Editată de Uniunea Națională a Practicienilor în Insolvență
din România

■ **Finanțarea
debitorului
în reorganizare**

pag. 4

■ **Calitatea
managementului
și managementul
calității**

pag. 13

■ **Debitorul
persoană
fizică**

pag. 18

Nr. 36, aprilie-iunie 2011

Publicație gratuită

Phoenix, revista de insolvență

Nr. 36, aprilie - iunie 2011

sumar

	pag.
☐ INTRODUCERE	
CUVÂNTUL PREȘEDINTELUI	3
☐ RUBRICA PRACTICIANULUI	
FINANȚAREA DEBITORULUI AFLAT ÎN REORGANIZARE JUDICIARĂ	4
☐ RUBRICA MAGISTRATULUI	
NOȚIUNEA DE INSOLVENȚĂ – ASPECTE GENERALE (II)	9
☐ RUBRICA ANALISTULUI	
CALITATEA MANAGEMENTULUI ȘI MANAGEMENTUL CALITĂȚII	13
DEBITORUL PERSOANĂ FIZICĂ ÎN PROCEDURA INSOLVENȚEI (II)	18
DREPTUL DE OPȚIUNE AL ADMINISTRATORULUI JUDICIAR SAU LICHIDATORULUI (III)	24
☐ RECENZIE	
CULEGEREA DE PRACTICĂ JUDICIARĂ	30
☐ APEL	
SPRIJINIȚI MODERNIZAREA PALATULUI FACULTĂȚII DE DREPT	31

Editor
Mihai Dimonie

Consultanți științifici
prof. univ. dr. Radu Bufan (Timișoara)
av. Simona Maria Miloș (București)
av. drd. Ana-Irina Șarcane (București)

Secretar general
Alexandru Frumosu
Secretariat de redacție
Adrian Ciochirdel
Andreea Mucileniță

● Opiniile exprimate în articolele publicate în revistă, precum și responsabilitatea științifică și juridică privind conținutul acestora aparțin în exclusivitate autorilor. ● Toate drepturile asupra acestei publicații sunt rezervate UNPIR ● Articolele publicate anterior pot fi citite și pe site-ul www.unpir.ro

Secretariat general al UNPIR
Str. Vulturilor nr. 23, sector 3
București
Tel.: 021-316.24.84,
fax: 021-316.24.85
E-mail: office@unpir.ro

Coperta I: Facultatea de Drept a Universității din București

Coperta III: Apelul Fundației „Modernizarea Palatului Facultății de Drept a Universității din București”

Cuvântul președintelui

Recent am reușit finalizarea unei inițiative a Consiliului național de conducere al Uniunii privind publicarea unei Culegeri de practică judiciară (2006-2009) în domeniul insolvenței. Lucrarea apărută la Editura CHBeck este rezultatul unei colaborări fructuase între distinși judecători de curte de apel și practicieni în insolvență, avocați, cu sprijinul conducerii Oficiului Național al Registrului Comerțului care a pus la dispoziția colectivului de lucru spre prelucrare un volum important de hotărâri judecătorești, pe domenii, asigurând și pregătirea pentru tipar a lucrării. Lansarea lucrării a avut loc în ziua de 18 martie a.c.

Culegerea, materializată în trei volume consistente, a circa 600 de pagini fiecare, este structurată pe principalele capitole ale Legii nr.85/2006 privind procedura insolvenței și conține hotărâri judecătorești pronunțate în materia insolvenței, oferind un instrument de lucru util judecătorilor-sindici, practicienilor în insolvență, avocaților, precum și specialiștilor din cadrul instituțiilor și organizațiilor implicate în procedura insolvenței.

Avem în vedere continuarea lucrării cu hotărârile pronunțate în anul 2010, dar, în plus, vor fi incluse și hotărâri din dosarele de concordat preventiv.

În baza bunelor relații cu alte organizații profesionale din domenii apropiate nouă, ne

propunem extinderea colaborării cu Institutul Național al Magistraturii, Institutul Notarial Român și bineînțeles cu Institutul Național de Pregătire și Perfecționare a Avocaților, care va avea sediul comun cu al nostru. Acordul cadru de colaborare cu Institutul Național al Magistraturii a fost semnat în ziua de 18 martie 2011, iar cel cu Institutul Notarial Român este în curs de perfectare.

În legătură cu îmbunătățirea condițiilor de pregătire a membrilor Uniunii, în general, și a practicienilor stagiați, în special, vom supune aprobării Congresului UNPIR, înființarea, în structura Uniunii noastre, a Institutului de Pregătire și Perfecționare Profesională a Practicienilor în Insolvență.

Nu în ultimul rând doresc să mă adresez membrilor Uniunii și în special juriștilor, în legătură cu demersul Fundației "Modernizarea Palatului Facultății de Drept a Universității din București" privind modernizarea acestui edificiu cu o vechime de 75 de ani, care necesită ample lucrări de consolidare și renovare.

În acest sens publicăm în cuprinsul revistei macheta de prezentare primită din partea Fundației.

Av.Arin Octav Stănescu
Președinte UNPIR

Finanțarea debitorului aflat în reorganizare judiciară, facilitate sau constrângere?

Av. Vasile Deleanu

Membru al Consiliului național de conducere al UNPIR

Lecțiile dure oferite de marea criză economică declanșată prin crahul de la bursa financiară din New-York, produs în vinerea neagră din 24 octombrie 1929, care a zguduit aproape întreaga economie mondială pentru o perioadă de peste 4 ani, au trezit la acea vreme, din euforia în care viețuiau, personalități ce fuseseră implicate în elaborarea ori executarea de orientări și decizii politice sau economice cu mare impact asupra evoluției de până atunci a întregii societăți.

Incredibilele consecințe dezastruoase și de durată, imprevizibile pentru cei care se pretindeau cunoscători ai tendințelor de dezvoltare macro-economice, deși existau destule semnale ce trebuiau recepționate și supuse analizelor prin prisma legilor economice de bază elaborate cu mult timp înainte (David Ricardo, Adam Smith și mulți alții), au produs mari dezafectări financiare în lanț, răsturnând sub tăvălugul nenorocirilor mult din ceea ce se reușise să se zidească prin efort, perseverență și chiar cu consecventă competență.

Cu greu și doar cu reușite parțiale s-a ajuns să se construiască o nouă aparență de stabilitate, cu o evoluție pozitivă până la marele conflict concretizat în cel de-al Doilea Război Mondial, care, pe lângă urgiile dezlănțuite, pagubele imense produse, distrugerii de civilizații, zeci de milioane de morți și mutilați, a impus omenirii adoptarea conceptelor de analiză și organizare, mai ales seriozitate în acțiunile de refacere economică.

Necesitatea reconstrucției la scară planetară a impus elaborarea unor planuri de mare perspectivă și cu aplicabilitate quasi-generală, înțelegând să amintesc doar de Programul Beveridge (Anglia) și de Planul Marshall (SUA), fără a lăsa la o parte planurile cincinale sovietice care, cu tot caracterul lor nesăbuit și uneori diletant, erau totuși rezultatul unor analize meticuloase și cu previzibilități realiste.

Toate acestea, cu dificultăți de convingere în Occident sau cu piedici și nereușite în Est datorită insuficiențelor resurse și posibilități, au făcut ca omenirea, pe două căi diferite, să

surmonteze mari obstacole, chiar dacă a înregistrat și destule eșecuri, realizând progrese care i-au permis să iasă din scara planetară și să se îndrepte spre alte lumi.

Dar, în urma dispariției războiului rece, reunirea într-un nou conglomerat, cu diferențe ce nu se vor putea înlătura niciodată, a sporit cupiditatea celor cu apetență spre îmbogățire, iar în condițiile înlăturării fricii majore din timpul coexistenței celor două sisteme, a permis unor forme oculte de organizare a capitalurilor pe criterii de cartel, în lipsa unor responsabilități impuse de conexiunea firească a economiilor; să forțeze evoluția în scop exclusiv de îmbogățire fără limite.

Așa se explică ascendența în doar 2-3 decenii a unor Bill Gates de la nimic la averi de zeci de miliarde de dolari, care în mod genial a fost realizată și la nivel statal de China, care se pare că a ajuns a doua putere economică a lumii.

Era posibil, în astfel de condiții de evoluție, cu imense acumulări de capital și de riscuri, să se mai gândească, în mod coordonat și cu luarea în considerare a tuturor conexiunilor posibile, la viitorul planetei pe care ne aflăm? Evident că nu, pentru că autosuficiența, cupiditatea, setea de a stapâni, defecte care au îngropat la vremea lor imperiul roman și alte imperii, devin de nestăpânit în condițiile în care nu mai sunt obstacolate de teamă. Or, căderea cortinei de fier a adus și înlăturarea fricii, chiar dacă doar pentru moment!

Lăcomia băncilor, lipsa unei gândiri serioase de perspectivă la nivel statal sau multi-statal, au făcut să ne împrumutăm și iar să ne împrumutăm, pentru a achiziționa cele mai inutile sau năstrusnice produse, de care ne puteam lipsi. Nu am dat înapoi, organizațiile statale și suprastatale au privit cu ignoranță sau neputințioase la evoluția care ne-a adus în anul 2008, când semnalele de defectivitate s-au transformat în mare alarmă: o nouă criză economică.

Ce am făcut pentru a o preîntâmpina? Nimic sau aproape nimic, totul mergând de-a rostogolul în uraganul dezlănțuit de

dorințele de a profita cât mai mult de posibilitățile de a avea un trai iresponsabil de bun.

Așa s-a întâmplat că nici la noi nu s-a gândit suficient, chiar cu ocazia adoptării unor legi cu implicații majore în asigurarea funcționării mecanismelor economice și de corectare a ineficiențelor și derapajelor, cum a fost Legea nr. 64/1995 privind procedura reorganizării și a falimentului, căreia i-a urmat Legea nr.85/2006 privind procedura insolvenței.

Evenimentele petrecute în țara noastră în anii marii crize economice, ca și soluțiile legislative încercate în acea perioadă, constituiau învățăminte de care legiuitorul nu trebuia să se lipsească cu ocazia adoptării celor două legi și a modificărilor ce li s-au adus succesiv.

Aceste două legi, conținând reglementări valoroase, care au asigurat de-a lungul perioadei parcurse efectuarea corecturilor necesare funcționării pârgărilor economice la standarde acceptabile, ar fi putut să conțină, dacă exista o mai mare previzibilitate, și alte pârgări cu efecte de stabilitate, care să se constituie în ancore pentru salvarea numeroaselor firme având resurse și care erau viabile, intrate în dificultate datorită unor situații conjuncturale cu totul întâmplătoare.

*
* *

Trebuie subliniată, totuși, analiza de ultim moment care a determinat acceptarea și adoptarea inspiratelor modificări ce s-au adus actualei Legi a insolvenței prin Legea nr 169/2010, publicată în Monitorul Oficial din 21 iulie 2010.

Dintre acestea, consider că introducerea în art. 121 alin.1 din Legea nr. 85/2006, a dispoziției înscrise în cadrul punctului 1¹, potrivit căreia *“creanțele creditorilor garantați născute în timpul procedurii de insolvență după confirmarea planului de reorganizare, ca parte componentă a acestui plan”*, dobândesc prioritate, în ordinea de distribuire a fondurilor obținute din vânzarea bunurilor din averea debitorului, constituie un important pas realist pe calea necesară scoaterii firmelor intrate în dificultate din sfera defavorizată a suspiciunii și neîncrederii, deoarece posibilia investitori se vor simți încurajați să ofere și în viitor finanțare unor asemenea firme.

Înțelegerea riguroasă a impactului ce-l are recenta completare a Legii insolvenței prin reglementarea de la noul punct 1¹, introdus în cuprinsul alineatului 1 al art. 121, a unei garanții având drept scop încurajarea potențialilor investitori să finanțeze planul de reorganizare, impune o incursiune în principiile ce guvernează drepturile reale de garanție imobiliare.

Reamintim de aceea că drepturile reale de garanție imobiliară, adică ipotecile cuprind, sub această denumire, și privilegiile imobiliare, care sunt, în realitate, ipoteci legale cu rang de favoare rezultând din calitatea creanței garantate.

Ca drept real de garanție constituit asupra unui bun determinat ce rămâne în posesia debitorului, ipoteca îi conferă creditorului dreptul de a se îndestula cu preferință din vânzarea acelui bun și de a-l urmări în mâinile oricui s-ar afla.

Cum este cunoscut, siguranța creditorului public, interesul terților și chiar însuși interesul debitorului impun ca ambele efecte ale garanției, adică atât dreptul de preferință, cât și dreptul de urmărire să se producă prin supunerea ipotecilor unui sistem de publicitate de specialitate, în baza căruia să se

poată cunoaște în fiecare moment, de către oricine, în ce măsură o anumită proprietate imobiliară privată este liberă de orice sarcini. Pentru atingerea acestui scop nu este suficient ca sarcinile ipotecare să fie susceptibile de a fi cunoscute de cei interesați prin menționarea lor într-un registru cu o astfel de destinație, ci mai trebuie ca publicitatea respectivă să corespundă specializării sarcinii prin determinarea exactă atât a imobilului grevat, cât și a valorii obligațiunii garantate.

Această dublă cerință este satisfăcută pe deplin în cadrul sistemului adoptat de legiuitorul român.

Deși accesorie, în dreptul nostru ipoteca se constituie ca drept real imobiliar, cu caracter propriu, independent de natura obligației garantate.

Este definitoriu pentru această instituție că se pot ipoteca numai imobilele susceptibile de a fi înstrăinate.

Corelativ ipotecilor, acționează și instituția privilegiilor.

Fiind o însușire a creanței garantate, privilegiul imobiliar se naște, în principiu, o dată cu nașterea creanței, ceea ce înseamnă că dreptul de preferință, inclusiv rangul, se determină, în raporturile cu alți creditori privilegiați sau ipotecari, nu după data inscripțiunii sau transcripțiunii (în cazul privilegiului vânzătorului), ci după data nașterii creanței (vânzare, împărțală, construcție).

În această privință, acționează rangul de favoare pe care îl conferă privilegiul, care constă, potrivit art. 1722 din Codul civil, în dreptul *“ce dă unui creditor calitatea creanței sale de a fi preferată celorlalți creditori, fie chiar ipotecari”*.

Este semnificativ că rangul de favoare al constructorului, limitat la sporul de valoare rezultând din lucrări, are precădere chiar față de privilegiile născute și de ipotecile înscrise anterior lucrărilor de construcție sau de reparație, considerându-se că prin lucrările făcute ulterior s-au conservat garanțiile anterioare și chiar au sporit până la limita plus valorii dobândite, care instituie rangul de favoare al constructorului. Pentru ca această precădere să subziste, privilegiul trebuie înscris în conformitate cu prevederile art. 1742 din Codul civil, fără să fie necesar însă un termen de luare a inscripțiunii, pentru că nici textul de lege și nici rațiunea unui atare privilegiu nu impun ca inscripțiile să fie luate în termenul în care trebuie efectuate cele două expertize judiciare pretinse de lege constructorului.

Trebuie subliniat că privilegiile speciale asupra anumitor bunuri imobile sunt ipoteci privilegiate ce trec înaintea ipotecilor propriu-zise. Temeiul lor juridic stă în ideea de îmbogățire a patrimoniului debitorului cu bunul asupra căruia poartă privilegiul.

De aceea, aceste privilegii, întrunind caracterele drepturilor reale, conferă titularului lor atât dreptul de urmărire, cât și dreptul de preferință, ceea ce face necesar ca titularul să conserve privilegiul său prin efectuarea formalităților de publicitate.

Prin art. 1737 din Codul civil sunt stabilite cinci privilegii imobiliare, în următoarea ordine:

- privilegiul vânzătorului pentru prețul neîncasat al imobilului;
- privilegiul celui care a împrumutat bani cumpărătorului pentru achiziția imobilului;
- privilegiul copărtașilor pentru garanția împărțelii făcute între ei;

- privilegiul arhitectului, antreprenorului și lucrătorilor asupra imobilului construit sau reparat, pentru plata lucrării executate;

- privilegiul celui care a împrumutat pentru plata lucrătorilor construcției efectuate.

În sfârșit, mai trebuie adăugat și privilegiul ce decurge din separația de patrimonii, care este consacrat în mod indirect în art. 1743 din Codul civil.

Regimul și privilegiul de care se bucură cel care împrumută pe beneficiarul lucrării cu bani pentru plata arhitecților, antreprenorilor și lucrătorilor construcției, astfel cum acestea sunt reglementate în art. 1742 din Codul civil, constituie temei cu valoare de principiu care justifică introducerea în legea insolvenței, prin Legea nr.169/2010, a actualului punct 1¹), prin care este acordată prioritate, în ordinea de distribuire a fondurilor obținute din vânzarea bunurilor afectate de garanții, în favoarea creditorilor care oferă finanțare debitorului.

Ca urmare, potrivit actualelor prevederi de la pct. 1¹ din cadrul alineatului 1 al art. 121 din Legea nr. 85/2006, corelate cu dispozițiile din preambulul aceluși alineat, la care se face referire, „creanțele creditorilor garantați născute în timpul procedurii de insolvență după confirmarea planului de reorganizare, ca parte componentă a acestui plan”, care „cuprind capitalul, dobânzile, majorările și penalitățile de orice fel”, au prioritate de recuperare, din „fondurile obținute din vânzarea bunurilor din averea debitorului, grevate, în favoarea creditorului, de ipoteci, gajuri sau alte garanții reale mobiliare ori drepturi de retenție de orice fel”, în ordine imediată după „taxe, timbre și orice alte cheltuieli aferente vânzării bunurilor respective, inclusiv cheltuielile necesare pentru conservarea și administrarea acestor bunuri, precum și plata remunerațiilor persoanelor angajate în condițiile art.10, art.19 alin.2, art. 23 și 24”, indicate la punctul 1 din același prim alineat.

Or, în conformitate cu reglementarea existentă până la data introducerii noului punct 1¹ în alineatul 1 al art. 121 din Legea nr. 85/2006, în cursul sau după efectuarea lichidării, în măsura în care se încasau sume de bani din lichidare, acestea erau supuse distribuțiilor parțiale, care trebuiau efectuate la fiecare trei luni, calculate de la data deschiderii procedurii, iar prin planul de distribuție parțial, în care lichidatorul prevedea și plata remunerației sale, precum și a celorlalte cheltuieli de procedură, se propunea distribuirea fondurilor obținute din lichidare de către creditorii, în următoarea ordine:

- în cazul bunurilor asupra cărora erau înființate garanții, trebuiau plătite mai întâi cheltuielile de procedură, apoi achitată creanța al cărei titular era beneficiarul garanției, iar surplusul rămas după aceste plăți urma să se distribuie celorlalți creditorii, în ordinea de preferință stabilită în art.123 din Legea nr.85/2006;

- în cazul bunurilor nepurtătoare de garanții, trebuiau plătite mai întâi cheltuielile de procedură, iar în continuare erau achitate creanțele înscrise în tabelul definitiv consolidat, în ordinea indicată în art. 123 din lege;

- dacă titularii garanțiilor și titularii creanțelor în rang preferențial erau de acord, distribuția se putea face mai întâi către unii creditorii ce nu erau titularii de garanții sau având

garanții cu un rang inferior creanțelor, deoarece ordinea de preferință era numai de natura, iar nu și de esența distribuirii;

- creditorul care cumulează și calitatea de debitor al debitorului putea fi plătit, cu acordul creditorilor, prin compensarea creanței sale contra debitorului, cu datoria ce o avea față de acesta, compensația legală operând automat, fără a se aduce atingere ordinii de preferință, iar judecătorul-sindic putând dispune și compensația judiciară prin atribuirea unui bun supus lichidării în contul creanței.

În conformitate cu art. 121 din Legea nr. 85/2006, creditorii beneficiari de garanții erau justificați plățiți cu prioritate și integral, după acoperirea cheltuielilor cerute de procedură, din fondurile obținute în urma vânzării bunurilor asupra cărora erau înființate garanții.

Reglementarea anterioară a determinat pe mulți creditorii ca, din prudență, să fie reținuți în acordarea de credite debitorilor aflați în perioada de observație sau de reorganizare, considerând că s-ar expune riscului de a nu-și mai putea recupera sumele împrumutate. O astfel de atitudine precaută nici nu părea nejustificată din moment ce legea nu asigura un privilegiu absolut în cazul unui eșec al planului de reorganizare.

O asemenea situație, fiind observată în cazul SC C. SRL, intrată în insolvență în octombrie 2009, căreia îi era necesar un credit de încă 3,5 milioane de euro pentru finalizarea unei construcții din vânzarea căreia se preconiza obținerea a aproximativ 900 milioane euro, a făcut obiectul unui demers adresat în 10 februarie 2010, direct președintelui unei bănci din Grecia, de către societatea noastră de avocați, solicitându-i-se acordul pentru finanțarea cu acea sumă de către filiala sa din România. Prin acest demers s-a demonstrat, pe bază de date verificate, caracterul deosebit de avantajos al împrumutului solicitat, precum și lipsa oricărui risc pentru creditorul ce l-ar fi acordat. Din păcate, demersul nostru a rămas fără rezultat.

Din această perspectivă, s-a impus luarea de măsuri pentru încurajarea, pe cale legislativă, a potențialilor investitori de a finanța planurile de reorganizare a societăților comerciale intrate în procedura insolvenței.

De aceea, modificarea adusă art.121 alin.1 din Legea nr. 85/2006 prin Legea nr. 169/2010, care a introdus în cuprinsul acestui alineat un nou punct, 1¹, a corespuns unei necesități economice de prim ordin, menită să asigure funcționarea în continuare și salvarea de la dispariție a numeroase societăți comerciale intrate în dificultate de plată.

Dacă simțul firesc de prudență a făcut de înțeles ezitarea investitorilor de a mai alimenta cu capital firmele cu perspective de a intra în incapacitate de plată și mai ales pe cele aflate deja în procedura insolvenței, în prezent, când este reglementată prioritatea absolută, la distribuirea sumelor obținute din valorificarea bunurilor debitorului, pentru creditele acordate după confirmarea planului de reorganizare, este firesc să redevină tentante infuziile de capital și în cazul unor asemenea firme, datorită scăderii riscului investițional.

Securizarea creditelor acordate în cadrul unui plan de reorganizare a răspuns astfel unei necesități stringente, ținându-se seama de atitudinea reticentă a instituțiilor financiare în acordarea de împrumuturi societăților comerciale aflate în insolvență.

Schimbarea ordinii de preferință existente anterior, prin asigurarea unei priorități absolute creanțelor garantate ce s-au născut în cursul procedurii de reorganizare asigură plata lor înaintea altor creanțe, în ordine imediată după cele reprezentând taxe, timbre și alte cheltuieli aferente vânzării bunurilor din averea debitorului grevate de garanții și a celorlalte cheltuieli necesare pentru conservarea și administrarea acestor bunuri.

Această reglementare, cu caracter de excepție, din actualul punct 1¹ din alineatul 1 al art. 121 din Legea nr. 85/2006, aplicabilă în segmentul de activitate la care se referă, a schimbat astfel ordinea de preferință prevăzută în Codul civil și în Codul de procedură civilă, dând creanțelor garantate ce s-au născut în cadrul procedurii de reorganizare prioritate la obținerea sumelor rezultate din vânzarea bunurilor asupra cărora s-a înființat garanția.

În acest fel, în procedura insolvenței, nu mai are prioritate o ipotecă asupra bunurilor debitorului înscrisă ulterior deschiderii procedurii, ci ipoteca de rang inferior înscrisă ulterior, dar numai în cadrul planului de reorganizare, ceea ce atrage îndestularea noului creditor privilegiat înaintea celorlalți creditori.

Interdicția notării unei noi ipoteci a fost practic înlăturată prin dispozițiile Legii nr. 85/2006 din moment ce confirmarea planului de reorganizare de către judecătorul-sindic deschide calea notării acestei noi ipoteci.

Această nouă abordare a ordinii în prioritatea de distribuire a fondurilor realizate din vânzarea bunurilor afectate de garanții în favoarea creditorilor asigură o posibilitate reală debitorului să iasă din starea de insolvabilitate și să achite nu numai creanța privilegiată a investitorului care-i oferă finanțare după confirmarea planului de reorganizare, pentru a aduce activul său cât mai aproape de valoarea preconizată, cum ar fi prin finalizarea unei construcții, ci să satisfacă și pe ceilalți creditori.

Drept urmare, această nouă reglementare, care iese din tiparele cunoscute, fără să contravină însă principiilor de drept cu care intră în coliziune, este benefică nu numai pentru firmele debitoare, ce se pot redresa printr-un împrumut de ultim moment, ci și pentru societățile creditoare, care își pot recupera capitalurile investite, în final având de câștigat întreaga economie națională datorită mării stabilității și consolidării tendințelor către normalitate în relațiile dintre partenerii de afaceri.

Remediul găsit de legiuitor, prin introducerea reglementării de la pct. 1¹ la alin. 1 al art. 121 din actuala lege a insolvenței, este cu atât mai benefic pentru partenerii implicați în împrumuturi de orice fel și pentru economia națională, cu cât noile dispoziții nu sunt de natură a prejudicia pe nimeni, ci doar preconizează să dea o șansă viabilă și eficientă debitorului cu proiecte atrăgătoare comercial, care se află în fază certă de finalizare.

Pe de altă parte, acest text de lege nou introdus în procedura insolvenței ar putea fi privit, din perspectiva creditorilor, nu ca o facilitare, ci ca o **constrângere**.

S-ar putea ajunge la situația în care creditorii ipotecari, de teama de a nu își pierde drepturile conferite de contractul inițial, să fie obligați să finanțeze ei înșiși în continuare debitorul aflat în procedura insolvenței.

Este adevărat că, în perspectivă, modificarea legislativă privind vocația creanțelor născute în timpul procedurii de insolvență de a fi înscrise prioritar la masa credală, imediat după poziția taxelor și cheltuielilor de procedură, are ca efect o anume coborâre a rangului de preferință al creditorilor ipotecari. Dar, o astfel de perspectivă se justifică dacă se are în vedere comandamentul major al necesității revigorării economiei naționale, pe ansamblu, prin crearea unui stimulente pentru posibili noi investitori care, prin împrumutul de ultim moment, ce îl acordă, pot salva valori enorme de la depreciere și chiar de la dispariție totală.

Un asemenea comandament, instituit pentru salvarea unui interes public major, cum s-a procedat și atunci când s-au elaborat cele cinci legi privind conversiunea și asanarea datoriilor din perioada 1931-1934, nu contrazice, așa cum se va demonstra în continuare, în detaliu, principiul neretroactivității legii, pentru că privește ordinea publică, iar aceasta, așa cum sublinia prof. Matei Cantacuzino, primează față de raporturile juridice de drept privat.

Mai mult, rezolvarea legislativă dată prin introducerea punctului 1¹ al art. 121 din Legea insolvenței este justificată în acest moment și de considerente de oportunitate economică, deoarece înșiși creditorii ipotecari anteriori se vor putea îndestula mai sigur, chiar dacă privilegiul lor coboară cu un grad, datorită asigurării creșterii valorii bunului ce va intra în masa credală. În această privință, prin comparare, trebuie avut în vedere că este deplin consacrat și admis ca antreprenorul, constructorul, să-și recupereze creanța, înaintea celorlalți creditori ipotecari, pentru că el a adăugat plus valoare imobilului.

*
* *

De altfel, un asemenea act legislativ, nedureros pentru nimeni, dar eficient, nici nu se poate compara, prin efectele sale, cu cele cinci legi de suspendare a executării datoriilor agricole, de conversiune și de asanare a datoriilor adoptate de legiuitorul român în perioada 1931-1934. Relevăm, în acest sens, că Legea nr. 87 din 14 aprilie 1933, pentru reglementarea datoriilor agricole și urbane, precum și Legea pentru lichidarea datoriilor agricole și urbane din 7 aprilie 1934, care a devenit operantă, au redus în final datoriile agricole și urbane la un quantum de 50% și la eșalonarea plății lor în decurs de 17 ani, în condițiile unei dobânzi de numai 1% pe an.

Măsura conversiunii datoriilor a salvat marea masă a agricultorilor și pe alți debitori de la faliment, dar, deși statul a acoperit, prin Banca Națională a României, o mare parte din pagubele cauzate instituțiilor de credit, multe dintre aceste instituții nu s-au mai putut reface, dispărând treptat de pe piața financiară. Astfel, dacă la 31 decembrie 1930 erau înregistrate 1122 bănci comerciale, cu un capital social de 16980 milioane de lei, la 31 decembrie 1941 mai erau doar 272 bănci comerciale cu un capital social diminuat la 7500 milioane de lei. Aplicarea ultimei legi de conversiune, pe lângă faptul că a lovit puternic în sistemul bancar din România, a exclus aproape în totalitate populația de la credite.

După cum este cunoscut, declanșarea celui de-al Doilea Război Mondial, în care a fost implicată și România din iunie 1941, ne-a adus dominația sovietică la sfârșitul lui,

impunându-și un alt regim social-economic. După aproape o jumătate de secol, am trecut din nou la economia de piață, dar condițiile specifice în care s-a revenit la această economie au dus la înstrăinarea cu prețuri derizorii a celor mai multe întreprinderi și la falimentarea celor care au mai rămas, ceea ce a avut drept consecință formarea unei păături de îmbogățiți, care au devenit elementele ce domină în prezent viața economică și politică din țara noastră.

Regresului economic neîntrerupt i-a urmat o scurtă perioadă de redresare, curmată de apariția recente crize economice, cu efecte vizibile, a căror evoluție și dezvoltare încă nu sunt combătute cu mijloace eficiente și suficient organizate.

*
* *

De aceea, cu atât mai mult se impune să apreciem ca benefică măsura legislativă concretizată în adoptarea Legii nr. 169/2010, ale cărei prevederi, fără să fie cu urmări păgubitoare pentru partenerii implicați în relațiile de afaceri asupra cărora au impact, sunt menite să asigure supraviețuirea și eficientizarea anumitor societăți debitoare, cu efect ameliorator în ansamblul economiei naționale.

Evident, apariția acestei legi, datorită ariei și sensului ei de aplicare, nu poate să nu aibă implicații asupra principiilor de drept consacrate.

În această ordine de idei s-a pus problema dacă reglementarea dată prin pct. 1¹ al art. 121 alin.1 din Legea nr. 85/2006 intră în coliziune cu **principiul neretroactivității legii prevăzut în art. 15 alin.2 din Constituția României și reglementat în detaliu în art.1 din Codul Civil.**

În adevăr, prin art.15 alin.2 din Constituție se prevede că” legea dispune numai pentru viitor, cu excepția legii penale sau contravenționale mai favorabile”, iar în conformitate cu art. 1 din Codul civil, “*legea dispune numai pentru viitor; ea n-are putere retroactivă*”.

În acest sens, pe drept cuvânt se cere ca, atunci când o lege nouă modifică starea legală anterioară cu privire la anumite raporturi, efectele pe care raportul anterior legal era susceptibil a le produce, ce s-au realizat toate înainte de momentul când legea nouă a intrat în vigoare, să nu poată fi modificate prin apariția legii noi pentru că noua lege nu putea să producă efecte înainte de a avea ființă, iar suveranitatea noii legi trebuie să respecte suveranitatea legii anterioare.

La rezolvarea acestei chestiuni, a aplicării legii în timp, trebuie să se țină seama deci, pe de o parte, de principiul că legea nouă trebuie să aibă preferință față de legea veche, pentru că în mod teoretic ea realizează sau este menită să realizeze un progres social, o stare mai bună, iar în vederea atingerii acestui scop prevederile ei trebuie să aibă o putere obligatorie generală, uniformă pentru toți. Dar, pe de altă parte, mai trebuie să se țină seama că siguranța raporturilor sociale și sentimentul de care trebuie să se bucure legea în simțul de dreptate al tuturor, cere ca legea nouă să nu desființeze sau să nu modifice, fără existența unui motiv grav de ordine publică, acele stări de drepturi care, în momentul intrării în vigoare a legii noi, erau deja exprimate în acte de

voință și în raporturi definitiv încheiate valabil potrivit legii ce era în ființă în momentul încheierii.

Ca urmare, pentru puterea legiuitoare se pune chestiunea în ce măsură un interes de ordine publică impune întinderea efectelor și la raporturi anterioare definitiv încheiate, puterile autorității legislative nefiind îngrădite în această privință. Or, în orice stat de drept există legi care, deși privesc raporturi de drept privat, sunt totuși de interes public, putând fi declarate de legiuitor ca retroactive, adică putând desființa sau modifica raporturi anterioare definitiv încheiate.

Din această perspectivă, față de aprecierile făcute anterior cu privire la necesitatea social-economică, de interes public, a reglementării ce s-a dat în cadrul actualului punct 1¹ al art.121 alin.1 din Legea nr. 85/2006, apare evident că o atare modificare legislativă a fost determinată, în primul rând, de considerente de ordine publică.

Așadar, modificarea ordinii de preferință în distribuirea sumelor de bani obținute din vânzarea bunurilor afectate de garanții în favoarea creditorilor care oferă finanțare debitorului, având un impact ce privește un interes social-economic major, inclusiv ordinea publică din România, nu poate fi considerată că ar fi fost realizată cu încălcarea principiului neretroactivității legii în raporturile juridice de drept privat, așa cum este prevăzut în art.15 alin.2 din Constituția României și în art.1 din Codul civil.

În consecință, interesul major al protejării societăților debitoare cu active importante în fază de finalizare, de a continua activitatea în condițiile în care ele și-ar putea relua plățile dacă investitorii interesați le-ar finanța terminarea proiectelor, face ca atribuirea de prioritate la satisfacerea creanțelor unor asemenea investitori să constituie un important interes de ordine publică, cu atât mai mult cu cât adoptarea celor cinci legi privind conversiunea și asanarea datoriilor din perioada 1931-1934, constituie un precedent deosebit de sugestiv.

Lucrări consultate:

1. Matei Cantacuzino. *Elementele Dreptului Civil*, Cartea Românească, 1921, pag. 24-29; 566 – 597;
2. Const. Stănescu, Corneliu Bârsan. *Drept civil. Teoria generală a obligațiilor*, All Beck, 2000, pag.416- 433;
3. Gheorghe Piperea. *Insolvența: legile, regulile, realitatea*, Edit. Wolters Kluwer, pag.693 – 696;
4. Av. Simona Maria Miloș. *Principiile modificării aduse Legii nr. 85/2006 prin Legea nr. 169/2010*. Rubrica practicianului, Revista Phoenix, octombrie-decembrie 2010, pag.4, 7 și 8;
5. Dumitru Șandru. *Criza din 1929-1933 și criza actuală*, Articol

Legi:

- Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței
- Legea nr. 169/2010 de modificare a Legii nr.85/2006
- Legea suspendării executării datoriilor agricole (decembrie 1931)
- Legea nr. 88/1932 pentru modificarea legii asan

NOȚIUNEA DE INSOLVENȚĂ

Aspecte generale

(Partea a II-a)

(continuare din nr. 35/2011)

Judecător Marcela Comșa

Curtea de Apel Brașov

Procedura insolvenței

1.3.1. Aspecte generale, caracteristici

În limbajul curent se confundă de cele mai multe ori situația de insolvență cu procedura de insolvență deschisă împotriva unui debitor. Citim în ziare, ni se spune la televizor că „firma X este în insolvență”, ce măsuri a luat judecătorul-sindic sau administratorul/ lichidatorul etc. Într-adevăr premisa declanșării procedurii insolvenței este starea dificilă în care se găsește patrimoniul debitorului caracterizată prin lipsa sau insuficiența fondurilor bănești disponibile pentru plata datoriilor curente exigibile, deci aceasta este starea de insolvență, dar procedura insolvenței presupune mai mult decât constatarea acestei situații în care se găsește debitorul. Procedura insolvenței este o procedură colectivă prin care creditorii debitorului aflat în incapacitate de plată participă la măsurile ce se iau sub supravegherea judecătorului-sindic și coordonarea practicianului în insolvență cu privire la activitatea și patrimoniul debitorului în scopul recuperării creanțelor lor.

Procedura trebuie să fie un instrument echidistant între debitorul aflat în starea de insolvență și creditorii săi. Actul normativ și apoi instanțele judecătorești care aplică legea trebuie să găsească cele mai bune soluții pentru rezolvarea situației. Procedura insolvenței este o procedură colectivă, ea limitează capacitatea juridică a debitorului, dar și restrânge drepturile creditorilor acestuia. Acest caracter al procedurii conduce la consecința opririi urmărilor individuale ale creditorilor împotriva debitorului. De aceea reglementarea procedurii trebuie să fie clară, coerentă și să respecte principiile de drept recunoscute la nivel internațional.

Pentru mediul de afaceri este important și ca procedura de insolvență să fie transparentă, predictibilă și persoanele implicate să poată avea ușor acces la remediile oferite de aceasta. Creditorii își doresc să-și recupereze cât mai repede și cât mai mult din creanțe. Trebuie păstrat un echilibru între nivelul de recuperare al creanțelor și timpul scurs între data deschiderii procedurii de insolvență și data distribuirii anumitor sume către creditorii. De multe ori creditorii preferă să primească jumătate din valoarea creanței într-un termen de șase luni decât în-

treaga sumă după cinci ani. Pentru debitor o procedură reușită înseamnă reabilitarea sa și reîntoarcerea la activitatea normală.

1.3.2. Definiții ale procedurii insolvenței

Prin Legea nr. 85/2006 nu se definește procedura insolvenței în general ci formele pe care poate să le îmbrace această procedură. În art.3 la punctele 24 și 25 sunt definite procedura generală și procedura simplificată. Astfel, procedura generală reprezintă „procedura prevăzută de prezenta lege, prin care un debitor care îndeplinește condițiile prevăzute la art. 1 alin. (1), fără a le îndeplini simultan și pe cele de la art. 1 alin. (2), intră, după perioada de observație, succesiv, în procedura de reorganizare judiciară și în procedura falimentului sau, separat, numai în reorganizare judiciară ori doar în procedura falimentului”, iar procedura simplificată reprezintă „procedura prevăzută de prezenta lege, prin care debitorul care îndeplinește condițiile prevăzute la art. 1 alin. (2) intră direct în procedura falimentului, fie odată cu deschiderea procedurii insolvenței, fie după o perioadă de observație de maximum 50 de zile, perioadă în care vor fi analizate elementele prevăzute la art. 1 alin. (2) lit. c) și d).”

De asemenea, sunt precizate și definite fazele pe care le poate parcurge o procedură de insolvență respectiv reorganizarea judiciară și falimentul.

Reorganizarea judiciară este, conform dispozițiilor art. 3 punctul 20 „procedura ce se aplică debitorului, persoană juridică, în vederea achitării datoriilor acestuia, conform programului de plată a creanțelor. Procedura de reorganizare presupune întocmirea, aprobarea, implementarea și respectarea unui plan, numit plan de reorganizare, care poate să prevadă, împreună sau separat:

- restructurarea operațională și/sau financiară a debitorului;
- restructurarea corporativă prin modificarea structurii de capital social;
- restrângerea activității prin lichidarea unor bunuri din averea debitorului.”

La punctul 23. se arată că „prin procedura falimentului se înțelege procedura de insolvență concursuală colectivă și egalitară care se aplică debitorului în vederea lichidării averii

acestui pentru acoperirea pasivului, fiind urmată de radierea debitorului din registrul în care este înmatriculat”

Procedura insolvenței este deci o procedură colectivă care se deschide ca urmare a încetării capacității de plată a debitorului. În cazul procedurii generale se distinge o procedură de reorganizare judiciară și o procedură de lichidare. În procedura simplificată se intră în procedura falimentului care presupune lichidarea.

În procedura de reorganizare judiciară debitorul este protejat de urmărirea de către creditorii săi (suspendarea/înțetarea executărilor silite individuale), dar conducătorii acestuia suferă și anumite îngrădiri ale drepturilor lor (privind administrarea averii debitorului, încheierea de noi contracte etc.).

În procedura de lichidare de asemenea se suspendă/întrerupe executarea silită, dar debitorul pierde orice putere (se ridică de drept dreptul de administrare), iar bunurile acestuia sunt preluate de lichidator, acesta urmând să le valorifice în cadrul procedurii. Se urmărește ca această procedură să fie cât mai rapidă.

Prin procedura insolvenței se dorește salvarea întreprinderilor viabile și scoaterea de pe piață a celor care nu merită să fie salvate, cu consecința posibilității pentru asociații/administratorii întreprinderii să pornească o nouă afacere competitivă, pentru angajați să-și valorifice potențialul în domeniul în care sunt pregătiți sau în alt domeniu, iar activele să fie „reinjectate în economie”.

Și Regulamentul Consiliului (CE) nr. 1346 din 29 mai 2000 are în Capitolul I «Dispoziții generale» un articol (2) dedicat definițiilor. În sensul acestui regulament : (a) „procedură de insolvență” reprezintă procedurile colective ce iau naștere în contextul insolvenței debitorului care atrage desistarea parțială sau totală a acestuia și desemnarea unui lichidator. Se constată că acest act normativ comunitar vizează procedurile de faliment, deci cele care vizează desistarea debitorului, și nu pe cele de reorganizare judiciară.

Regulamentul nu se aplică procedurilor referitoare la societățile de asigurare, instituțiile de credit, societățile de investiții care furnizează servicii ce implică deținerea de fonduri sau valori mobiliare ale terților și la organismele de plasament colectiv.

Regulamentul menționat se aplică procedurilor europene de insolvență, respectiv procedurii colective determinată de insolvența debitorului, care se deschide într-un stat membru al Uniunii Europene, antrenând desistarea parțială sau totală a debitorului de conducerea activității sale, precum și desemnarea unui lichidator european.

Legea nr.637/2002 cu privire la reglementarea raporturilor de drept internațional privat în domeniul insolvenței¹ se aplică următoarelor situații:

- în situația în care este solicitată asistență în România de către o instanță străină sau de către un reprezentant străin, în legătură cu o procedură străină de insolvență;
- în cazul în care este solicitată asistență într-un stat străin în legătură cu o procedură care se desfășoară potrivit Legii nr. 85/2006 privind procedura română de insolvență;
- în cazul desfășurării concomitente a unei proceduri române de insolvență și a unei proceduri străine de insolvență referitoare la același debitor în situația în care creditorii sau alte persoane interesate dintr-un stat

străin sunt interesate să solicite deschiderea în România a procedurii de insolvență împotriva unui debitor sau să participe în cadrul unei proceduri deschise.

Am precizat că această lege nu se aplică procedurilor europene de insolvență ce cad sub incidența Regulamentul Consiliului (CE) nr. 1346 /2000.

În art. 3 se prevede că în sensul acestei legi, termenii utilizați în domeniul raporturilor de drept internațional privind insolvența se definesc astfel:

„a) procedura străină este procedura colectivă, judiciară sau administrativă, care se desfășoară în conformitate cu legislația în materie de insolvență a unui stat străin, inclusiv procedura provizorie, în care bunurile și activitatea debitorului sunt supuse controlului sau supravegherii unei instanțe străine, în scopul reorganizării sau lichidării activității aceluși debitor;

b) procedura străină principală este procedura străină de insolvență care se desfășoară în statul în care se situează centrul principalelor interese ale debitorului;

c) procedura străină secundară este procedura străină de insolvență, alta decât cea principală, care se desfășoară în statul în care debitorul își are stabilit un sediu, în sensul prevăzut la lit. p)”

Deoarece această lege, ca de altfel și regulamentul menționat și Legea nr. 85/2006, nu se aplică în cazul unei proceduri de insolvență care are ca obiect: bănci, cooperative sau alte instituții de credit; societăți și agenți de asigurare; societăți de servicii de investiții financiare, organisme de plasament colectiv în valori mobiliare, societăți de administrare a investițiilor; societăți de bursă, membri ai burselor de mărfuri, case de compensație, membri compensatori ai burselor de mărfuri, societăți de brokeraj, traderi, voi arăta cum este definită această procedură și prin actele normative ce reglementează modul de „tratare” a situației dificile economice, de incapacitate de plată a datoriilor curente către creditorii, în care se găsesc la un moment dat și acești debitori.

Legea nr. 503 din 17 noiembrie 2004 privind redresarea financiară și falimentul societăților de asigurare definește în art. 3 lit. b) procedura de redresare financiară ca fiind „totalitatea modalităților și a măsurilor cu caracter administrativ dispuse de Comisia de Supraveghere a Asigurărilor, ca autoritate competentă, care sunt destinate să mențină sau să restabilească situația financiară a unei societăți de asigurare”, iar la lit. c) procedura falimentului ca „procedura care implică orice măsuri necesare pentru realizarea activelor societății de asigurare debitoare, aflată în stare de insolvabilitate, și pentru distribuirea fondurilor între creditorii, acționarii și asociații”

Potrivit Ordonanței Guvernului nr. 10 din 22 ianuarie 2004 privind falimentul instituțiilor de credit procedura falimentului, reglementată prin această ordonanță, se aplică instituțiilor de credit, persoane juridice române, inclusiv sucursalelor acestora cu sediul în străinătate și începe pe baza unei cereri introduse de către instituția de credit debitoare sau de creditorii acesteia ori de Banca Națională a României, fiind supuse legii române. Nu este dată o definiție a procedurii, sunt reglementate cauzele de declanșare ale acesteia, situația de insolvență, creanța și dovada că, în prealabil, ca urmare a introducerii unei acțiuni de executare silită asupra contului instituției de credit debitoare, Banca Națională a României, în calitate de terț poprit, a comunicat că instituția de credit respectivă nu deține disponibilitățile necesare pentru onorarea plăților respective.

Măsurile de reorganizare și procedura falimentului aplicabilă sucursalelor din România ale instituțiilor de credit din alte state membre sunt definite în art. 55. La alin.(3) se arată că măsurile de reorganizare sunt „măsurile adoptate de autoritățile administrative sau judiciare, destinate să mențină ori să restabilească situația financiară a unei instituții de credit și care ar putea afecta drepturile preexistente ale unor terți, inclusiv măsurile care implică posibilitatea unei suspendări a plăților, a unei suspendări a măsurilor de executare sau a unei reduceri a creanțelor; persoanele care sunt implicate în activitatea internă a instituțiilor de credit, administratorii și acționarii nu sunt considerați terți”.

La alin 4 se prevede că procedura de lichidare este „procedura colectivă inițiată și controlată de autoritățile administrative sau judiciare, cu scopul de a valorifica activele unei instituții de credit sub supravegherea acestor autorități, inclusiv în cazul în care procedura se încheie printr-un concordat sau altă măsură similară.” Măsurile de reorganizare sau procedura de lichidare se aplică în conformitate cu legislația statului membru de origine.

În concluzie, în situația insolvenței unei societăți de asigurare se aplică Legea nr. 503/2004 privind redresarea financiară și falimentul societăților de asigurare care este în concordanță cu Directiva 2001/17/CE din 19 martie 2001 privind reorganizarea și lichidarea societăților de asigurare², iar atunci când este în insolvență o instituție de credit reglementările Ordonanței Guvernului nr. 10/2004 privind falimentul instituțiilor de credit și Directiva 2001/24/CE din 4 aprilie 2001 privind reorganizarea și lichidarea instituțiilor de credit³ devin incidente. Actele normative cu caracter special menționate conțin și norme de drept internațional privat în materie pe lângă reglementările de drept material și procedural în materia insolvenței.

1.3.3.Principii în legislația procedurii insolvenței

În dorința unificării principiilor de bază ale legislației în materia procedurilor de insolvență, avându-se în vedere și faptul că activitatea economică a întreprinderilor are din ce în ce mai mult elemente transfrontaliere, Comisia Națiunilor Unite pentru Drept Comercial Internațional a pregătit în 1997 o lege tip cu privire la procedurile de insolvență. Modelul de lege UNCITRAL privind insolvența transfrontalieră reprezintă « o reglementare modernă a aspectelor internaționale ale falimentului, care respectă diferențele între sistemele naționale de reglementare a acestei instituții”⁴. Legea tip (model) nu are caracter obligatoriu, ea nu-și propune să unifice legile naționale în materie de faliment ci urmărește să soluționeze problemele de cooperare și coordonare a procedurilor concurente, de asistență juridică internațională în materie de faliment precum și cele de recunoaștere a unei hotărâri străine.

Deși nu este obligatorie, totuși această lege-tip a fost preluată în diverse forme în legislația internă a unor state membre ale Uniunii Europene, de exemplu: România, Polonia, Spania, Regatul Unit și în proiectul de lege propus în Țările de Jos. Diferitele forme de punere în practică (a se înțelege – transpunerea într-un act normativ intern) se datorează considerațiilor diferite de politică națională. Nu trebuie însă neglijat efortul pe care îl fac statele membre pentru armonizarea legislației lor interne cu normele de drept comunitar și cu dispozițiile din dreptul insolvenței

internaționale raportat la relațiile cu statele Uniunii Europene, dar și la relațiile cu state extracomunitare.

În anul 2004, UNCITRAL a adoptat și Ghidul juridic privind dreptul insolvenței.

Banca Mondială recomandă următoarele caracteristici pentru cadrul legal al insolvenței corporative:

a) să beneficieze de o bună integrare în cadrul mai larg al dreptului comercial din teritoriul de aplicare;

b) să asigure maximizarea valorii debitorului prin oferirea posibilității de reorganizare;

c) să asigure un echilibru atent între reorganizare și lichidare;

d) să ofere un tratament egal și echitabil creditorilor situați pe poziții similare, incluzând tratament similar pentru creditorii locali și cei străini;

e) să prevină inițiativele premature și mai ales individuale ale creditorilor de a dezmembra și mai ales de a vinde pe bucăți activele debitorului insolvent;

f) să ofere un cadru transparent de desfășurare care să se bazeze pe accesul liber la informație al tuturor participanților la procedură;

g) să asigure recunoașterea drepturilor creditorilor și a unei ordini de prioritate echitabile și stabile;

h) să asigure premisele recunoașterii reciproce a cazurilor de insolvență transfrontalieră.

Procedura insolvenței se dorește a fi în contextul economic actual un remediu și nu o sancțiune cum a fost văzută procedura falimentului de-a lungul timpului. Majoritatea legislațiilor moderne în domeniu recunosc ca principii fundamentale care guvernează procedura insolvenței: principiul celerității procedurii, principiul colectivității, principiul priorității reorganizării activității debitorului și principiul maximizării recuperării creanțelor.

Celeritatea procedurii se impune față de specificul activității comerciale în general. Operațiunile comerciale sunt frecvente și se desfășoară în mod necesar cu rapiditate, succesul în afaceri depinzând de multe ori de momentul luării deciziei. În acest sens sunt și alte reguli de drept speciale în materie care dau posibilitatea comercianților să apeleze la forme simple de încheiere a contractelor, dovedirea raporturilor comerciale cu orice mijloace de probă, interzicerea acordării termenului de grație, curgerea de drept a dobânzilor etc. (reguli pentru asigurarea promptitudinii executării obligațiilor asumate). Astfel celeritatea tranzacțiilor comerciale, dar și interdependența economică a raporturilor juridice la care comercianții participă impun ca procedura aplicată debitorului aflat în dificultate să se desfășoare rapid și eficient.

Procedura are un caracter colectiv, toți creditorii debitorului participă împreună la urmărirea și recuperarea creanțelor lor. Incapacitatea de plată se raportează la toate obligațiile debitorului și nu doar la una dintre ele privită individual. În jurisprudență s-a arătat că renunțarea la judecată a creditorului care a solicitat deschiderea procedurii nu conduce automat la închiderea acesteia. Creditorii iau decizii împreună în adunarea creditorilor, urmărindu-se implicarea reală a acestora în procedură.

Debitorul este încurajat să găsească forme de redresare a activității sale. Dacă nu se reușește prevenirea stării de insolvență și salvagardarea întreprinderii prin procedura mandatului ad-hoc sau concordatului (în dreptul român), prevenirea prin alertă, prin tratament administrativ sau tratament privat –

mandatarul ad hoc sau procedura reglementării amiabile/concilierea sau procedura salvagădării (legislația franceză), acesta are posibilitatea propunerii unui plan de reorganizare a activității sale în cadrul procedurii insolvenței.

Această viziune asupra procedurii insolvenței era promovată în Statele Unite ale Americii încă din anul 1934 când printr-o decizie a Curții Supreme a SUA se arată că « procedura de insolvență dă debitorului onest aflat într-o situație nefericită, o nouă oportunitate în viață și orizont liber viitoarelor sale eforturi, nemarcate de presiunea și descurajarea generate de debitele preexistente. » Noua și inedită abordare pentru perioada respectivă s-a datorat crizei economice în contextul căutării măsurilor adecvate pentru relansarea activității comerciale.

Reglementarea insolvenței în dreptul român (mai ales a procedurii insolvenței), respectiv legislația internă în domeniu (Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, Legea nr. 503/2004 privind redresarea financiară și falimentul societăților de asigurare și Ordonanța Guvernului nr. 10/2004 privind falimentul instituțiilor de credit) și modul de reglementare a raporturilor de drept internațional privat în domeniul insolvenței (Legea nr. 105/1992 cu privire la reglementarea raporturilor de drept internațional privat și noul Cod civil român, Legea nr. 637/2002 cu privire la reglementarea raporturilor de drept internațional privat în domeniul insolvenței, Regulamentul CE nr. 1346/2000, Legea model a UNCITRAL privind insolabilitatea internațională adoptată prin Rezoluția 52/158 din 15 decembrie 1997 a Adunării Generale a ONU și Ghidul pentru încorporarea acestei legi în dreptul intern – surse de inspirație pentru Legea nr. 637/2002, Convenția europeană cu privire la unele aspecte internaționale ale falimentului , semnată la Istanbul la 5 iunie 1990 precum și Ghidul juridic privind dreptul insolvenței adoptat de UNCITRAL 2004) nu vor fi analizate detaliat în această lucrare.

1.3.4. Proceduri preventive și proceduri aplicabile necomercianților

Statele dezvoltate din punct de vedere economic au prevăzut în legislația lor și proceduri de prevenire a insolvenței, proceduri judiciare și/sau proceduri extrajudiciare, colective sau individuale. La sfârșitul anului 2009 s-a adoptat și în România Legea nr. 381⁵ privind introducerea concordatului preventiv și mandatului ad-hoc care urmărește salvagădarea întreprinderii aflate în dificultate, în vederea continuării activității acesteia, a păstrării locurilor de muncă și a acoperirii creanțelor asupra debitorului căutându-se soluții și pentru prevenirea insolvenței nu numai pentru „tratarea” ei.

În legislația franceză există mai multe instrumente juridice puse la dispoziția întreprinderii aflate în dificultate. Sunt cinci proceduri care pot fi utilizate pentru remedierea problemelor economico-financiare aplicabile persoanelor juridice de drept privat ce desfășoară activități economice: mandatul ad hoc, concilierea, salvagădarea, reorganizarea judiciară și lichidarea judiciară, ultimele două proceduri sunt procedurile colective clasice.

În Franța există și o procedură care se deschide împotriva persoanelor fizice (particularilor, consumatorilor) când se constată supraîndatorarea acestora. A existat o propunere în acest sens și în România dar care nu a fost finalizată. În prezent, există o reglementare desuetă în Codul civil referitoare la starea de deconfitura, starea constatată de insolabilitate a unui simplu particular, care nu organizează însă o procedură colectivă și concursuală pentru toți creditorii debitorului fiind

în concecintă ineficientă. Am arătat și situația înscrierii în baza de date a Centralei Incidentelor de Plăți.

Procedura privind insolvența simplilor particulari este o preocupare a majorității statelor dezvoltate din punct de vedere economic. Astfel, legislația americană permite persoanei fizice (consumatorului) să se declare „bankrupt” și să-și pună averea sub controlul unei curți federale pentru a putea scăpa de datorii. Procedura este reglementată de capitolul VII din US Commercial Code. Și alte state au o legislație, după modelul american, care vizează procedura insolvenței față de simplii particulari. Au norme legale în materie Marea Britanie, Germania, Spania și, așa cum am arătat anterior, Franța, toate state membre ale Uniunii Europene. Regulamentul 1346/2000 se referă și la falimentul particularilor. Dacă o persoană fizică, nerezident în România, este declarată în insolvență în Germania, efectele acestei proceduri se extind automat și în țara noastră și el va fi sub protecția tribunalului din țara sa neputând fi, de exemplu, executat silit asupra bunurilor din România cu care a garantat creanțe. În schimb, un rezident în România nu va putea cere să i se aplice o procedură de insolvență și să ceară să beneficieze de suspendarea executărilor silit ale creditorilor, înghețarea valorii datoriilor sale etc.

Am arătat că prin Legea nr. 273/2006 privind finanțele publice locale s-a reglementat în România și o procedură de insolvență privind unitățile administrativ – teritoriale și instituțiile publice.

Deși procedura⁶ crizei financiare și a insolvenței unităților administrativ-teritoriale este amplu reglementată de art. 74 și 75 din lege, totuși s-a apreciat că se impune și adoptarea unei norme speciale. S-a stabilit ca în termen de 6 luni de la intrarea în vigoare a legii, Ministerul Administrației și Internelor și Ministerul Finanțelor Publice să elaboreze proiectul de lege specială privind procedura de aplicare a prevederilor acestor articole.

În varianta inițială aceste dispoziții procedurale urmau să se aplice cu data de 1.01.2008. Prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 28/2008⁷ s-a stabilit că art. 74 și 75 se vor aplica, la data intrării în vigoare a legii speciale prevăzute la art. 85, deci la o dată neprecizată. Ordonanța a fost aprobată prin Legea nr. 206/24.10.2008. Legea specială nu este nici măcar în fază de proiect.

Această procedură prezintă interes în special pentru creditorii străini care contractează prin achiziții publice diverse lucrări și nu-și pot primi sumele cuvenite motivat de faptul că nu există bani la buget.

(*urmare în numărul viitor*)

Note:

¹ Legea nr.637/2002 cu privire la reglementarea raporturilor de drept internațional privat în domeniul insolvenței a fost publicată în Monitorul Oficial al României nr.931/19.12. 2002;

² Directiva 2001/17/CE/ din 19 martie 2001 privind reorganizarea și lichidarea societăților de asigurare a fost publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene nr. L 110/28 din 20 aprilie 2001;

³ Directiva 2001/24/CE din 4 aprilie 2001 privind reorganizarea și lichidarea instituțiilor de credit a fost publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene nr. L 125/15 din 5 mai 2001;

⁴ Diana Ungureanu - „Falimentul internațional”, Editura Lumina Lex, București, 2004, pag.118;

⁵ Legea nr. 381/10 decembrie 2009 privind introducerea concordatului preventiv și mandatului ad-hoc a fost publicată în Monitorul Oficial al României nr. 870/14.12.2009;

⁶ Gheorghe Piperea - "Insolvența instituțiilor publice. Consecințele față de alegeri" în Curierul Judiciar nr.5/2008, pag. 54-59;

⁷ OUG nr. 28 din 19 martie 2008 pentru modificarea Legii nr. 273 din 29 iunie 2006 privind finanțele publice locale a fost publicată în Monitorul Oficial al României nr.217 din 21 martie 2008;

CALITATEA MANAGEMENTULUI ȘI MANAGEMENTUL CALITĂȚII

Prof.univ.dr. Ion Verboncu

Conf.univ.dr. Amalia Venera Todoruț

Academia de Studii Economice Bucuresti

1. Delimitări conceptuale

Management este un concept cu multiple semnificații și utilizat, practic, în toate domeniile de activitate umană. Cele mai semnificative dintre acestea sunt:

- **managementul ca știință**, situație în care sunt abordate procesele de management și relațiile pe care acestea le generează, numite relații de management. Facem precizarea că procesele de management reprezintă o categorie aparte de procese de muncă, derulate în orice tip de organizație, prin care o parte a factorului uman (managerii) acționează asupra celeilalte părți (executanții) în ceea ce privește previziunea, organizarea, coordonarea, antrenarea și control-evaluarea prestației lor. Cum cei care exercită procesele de management sunt managerii, este evident că „produsul” muncii lor îl constituie **deciziile de management**, care influențează deciziile și acțiunile altor persoane

- **managementul ca artă**, în sensul că cei care exercită procese de management, adică fundamentează, adoptă și, parțial, aplică deciziile de management, au nevoie nu doar de cunoștințe, ci și de abilități manageriale, respectiv calități și aptitudini native ori dobândite și dezvoltate pe parcursul vieții

- abordarea sistemică a organizației implică luarea în considerare a mai multor caracteristici de sisteme precum:

- sistem socio-economic
- sistem tehnico-material
- sistem deschis
- sistem organic adoptiv
- sistem predominant operațional

sistem de management

În acest ultim caz, managementul vizează cinci componente (subsisteme) majore, întâlnite în orice organizație, precum și interdependențele dintre acestea, reflectate la exercitării proceselor de management: subsistemele metodologic, decizional, informațional, organizatoric și managementul resurselor umane.

Este indiscutabil faptul că managementul este cel mai important factor de progres, că diferențele majore între organizații, economii naționale și țări sunt date de maniera în care sunt conduse și gestionate. Altfel exprimat, managementul se caracterizează prin **calitate, eficiență, eficacitate și competitivitate** la fel ca orice altă prestație umană.

Calitatea managementului – asupra căreia vom reveni – este dată de un ansamblu de caracteristici de natură dimensională (constructivă) și funcțională pe care managementul (ca proces și sistem) trebuie să le posede pentru a satisface exigențele de eficiență, eficacitate și competitivitate.

Eficiența managementului reflectă raportul causal dintre efectele obținute și eforturile ocazionate de exercitarea proceselor de management și funcționarea sistemului de management.

Eficacitatea managerială constă în realizarea obiectivelor asumate și a atribuțiilor managementului în condiții temporale, cantitative și calitative prestabilite.

Competitivitate reprezintă capacitatea managementului organizației de a susține performanțele economice ale acesteia la cote ridicate, superioare celor înregistrate de competitori.

2. Calitatea managementului

Revenind la **calitatea managementului**, trebuie remarcat faptul că aceasta trebuie abordată în două ipostaze importante:

- calitatea prestației managerilor, reflectată de (în) calitatea proceselor de management și calitatea sistemului și a subsistemelor manageriale

- calitatea managerilor, personajele-cheie în exercitarea proceselor de management și a fiecărei funcții în parte.

Managementul, abordat în sens larg, constă în conducerea și gestiunea patrimonială a unei organizații – dacă ne referim doar la acest eșalon organizatoric al economiei naționale.

Exercitarea sa scoate în evidență rolurile distincte (și diferite) ale managerilor și executanților, în sensul că:

- **managerii** individuali și de grup (organisme participative de management – adunarea generală a acționarilor, consiliul de administrație ș.a.) fundamentează și adoptă decizii și monitorizează operaționalizarea (aplicarea) acestora în mediul aplicativ; așadar, managerii sunt responsabili în exclusivitate de **calitatea deciziilor** și, într-o măsură mult mai redusă, de eficiența acestora;

- **executanții** inițiază acțiuni pentru aplicarea deciziilor adoptate de manageri și sunt responsabili, în cea mai mare parte, de eficiența deciziilor operaționalizate.

Ce înseamnă calitatea deciziilor? Răspunsul este unul nuanțat și vizează cinci parametri (8):

- **fundamentarea științifică** – asigurată, pe de o parte, de existența și valorificarea unor informații pertinente referitoare la problema (problemele) ce urmează a fi soluționate și, pe de altă parte, mai ales în cazul deciziilor strategice, de folosirea unor instrumente manageriale adecvate pentru fundamentarea și adoptarea deciziilor, funcție de situația decizională în care se înscrie problema ce trebuie rezolvată.

- **“împuternicirea” deciziei** - dată de implicarea efectivă a persoanei sau persoanelor ce dispun de autoritatea necesară (“puterea” decizională sau dreptul de a decide într-un anumit domeniu). Evident, se “pleacă” de la premisa că cei care adoptă decizii dispun de cunoștințele, calitățile și aptitudinile necesare pentru a valorifica autoritatea oficială conferită postului, adică au autoritatea personală solicitată de rezolvarea problemei (problemelor) cu care se confruntă.

- **oportunitatea deciziei** – respectiv, adoptarea și aplicarea deciziei într-un interval de timp considerat optim, întrucât orice depășire a acestuia face inutilă decizia adoptată. În acest perimetru considerăm că este adecvată butada: “este de preferat o decizie mai puțin fundamentată adoptată în perioada optimă decât o decizie superior fundamentată, adoptată în afara acesteia”.

- **integrarea în ansamblul deciziilor microeconomice** – implică, în primul rând, conturarea unui/unor obiectiv/obiective, care să “facă parte” din sistemul categorial de obiective al organizației (fundamentale, derivate sau specifice) în al doilea rând, este necesară o corelare pe orizontală în sensul armonizării deciziilor adoptate de manageri amplasați pe același nivel ierarhic, referitoare la probleme decizionale complexe, ce reclamă prezența mai multor compartimente.

- **formularea corespunzătoare a deciziei** – adică adoptarea unei decizii comprehensibile, ușor înțelese, interpretabile de către cei care o aplică (în principal executanți); completitudinea deciziei implică regăsirea, în textul acesteia (responsabil de acesta este decidentul) a următorilor parametri: decidentul (exprimat explicit), obiectivul (obiectivele) decizional(e), modalitatea/modalitățile de realizare, resursele necesare, data adoptării, data aplicării, locul aplicării și responsabilul cu aplicarea deciziei.

Decizii de calitate nu pot fi adoptate fără **informații de calitate**, adică informații reale, multilaterale, dinamice, oportune, adaptate la cerințele și exigențele beneficiarilor, sigure și precise. De o importanță aparte în acest domeniu este asigurarea nevoilor informaționale ale managerilor, prin furnizarea de informații pertinente și transmiterea lor selectivă, pe verticala sistemului de management. Un ajutor prețios în asigurarea corespondenței dintre calitatea deciziilor (în principal fundamentarea științifică a acestora) și nevoile informaționale ale celor care le adoptă poate să-i ofere **tabloul de bord**. Acesta este un instrument managerial modern, ce pune accent pe transmiterea de informații referitoare la rezultatele obținute în domeniul condus, în mod selectiv, operativ și într-o formă sinoptică, prestabilită.

În exercitarea proceselor de management și a fiecărei funcții în parte, de la previziune la control-evaluare, managerii apelează la instrumentarul managerial și la o gamă variată de alte elemente metodologice (metodologii, standarde, proceduri etc.), de a căror calitate depinde calitatea deciziilor adoptate.

Calitatea instrumentarului managerial (10) este evidențiată de:

- **oportunitatea** apelării și utilizării unui anumit instrument managerial (sistem, metodă sau tehnică de management). Un

asemenea parametru este condiționat de volumul, complexitatea și dificultatea unor obiective, cultura organizațională existentă în firmă, competența managerială a celor care conduc, influențele contextuale la care este supusă firma, atitudinea față de schimbare a personalului organizației etc.

- **integritatea** sistemului, metodei sau tehnicii de management apelate, în sensul folosirii adecvate a tuturor componentelor sale, orice abordare trunchiată fiind sortită, mai devreme sau mai târziu, eșecului.

- **respectarea metodologiei specifice** de operaționalizare a instrumentarului managerial ales. După cum bine se știe, orice sistem, metodă și tehnică de management implică o anumită metodologie de promovare și utilizare. Respectarea acesteia este obligatorie pentru succesul pragmatic al instrumentarului managerial și al managementului, în ansamblul său.

- **sincronizarea** dintre cerințele și exigențele sistemului, metodei sau tehnici manageriale alese pentru promovare și utilizare, pe de o parte, și **competența** managerilor și executanților implicați nemijlocit în operaționalizarea lor.

- **sincronizarea** dintre instrumentarul managerial apelat și funcția (funcțiile) managementului la a cărei (căror) exercitare participă nemijlocit. Este foarte important ca în alegerea sistemului, metodei sau tehnici de management să se țină cont de “zona” managerială vulnerabilă (previziunea, organizarea, coordonarea, antrenarea, control-evaluarea luate în parte, împreună două sau mai multe ori procesele de management în ansamblul lor).

De pildă, nu poate fi promovată și utilizată **delegarea** decât pentru facilitarea exercitării funcțiilor de organizare și antrenare, după cum **managementul pe baza centrelor de profit** nu poate fi solicitat decât pentru exercitarea proceselor de management în ansamblul lor. Stabilirea cu exactitate a funcției (funcțiilor) manageriale la a căror exercitare participă un instrument managerial sau altul este în măsură să amelioreze performanțele manageriale de ansamblu și să îmbunătățească sensibil eficiența și eficacitatea muncii managerilor.

Decisivă este, în alegerea unuia sau altuia din instrumentele manageriale oferite de teoria managementului, **competența managerilor**, în special dimensiunea sa științifică, dată de cunoștințele de management pe care aceștia le posedă. Este evident că nu poate fi apelată o metodă de management (cu titlu de exemplu, analiza valorii) dacă nu am auzit de aceasta sau, chiar dacă am auzit, nu știm în ce constă și cum se utilizează!! De aici necesitatea dezvoltării și diversificării cunoștințelor de management, ca premise a științizării muncii managerilor.

Calitatea metodelor de concepere, funcționare și întreținere a funcționării managementului și componentelor sale.

Se regăsește prin:

- **respectarea etapelor și fazelor specifice de proiectare/reproiectare managerială**, ca premisă fundamentală a succesului unui asemenea demers complex, de natură strategică și cu un pronunțat caracter inovativ. Rigurozitatea metodelor este un element important de condiționare în măsura în care acestea sunt rezultatul unor încercări succesive din partea elaboratorilor și a celor care le operaționalizează.

- **luarea în considerare a specificului mediului aplicativ** (organizația ori componente procesuale și structurale la nivelul cărora se operaționalizează). Particularitățile constructive și funcționale ale organizației condiționează decisiv maniera de operaționalizare a unor astfel de metodologii după cum, o

metodologie riguroasă, aplicată corect, poate modifica substanțial asemenea parametri, facilitându-se realizarea obiectivelor.

– **corespondența** dintre conținutul metodologiei, cerințele și exigențele impuse de aplicarea sa și **competența** celor care o operaționalizează. Este foarte important ca metodologia, indiferent de complexitate, să fie comprehensibilă, adică înțeleasă de manageri și executanți în așa fel încât aplicarea să “curgă” liniștit spre performanță.

– **oportunitatea metodologiei de proiectare/reproiectare**, evidențiată de perioada solicitată pentru aplicare. Este foarte importantă operaționalizarea metodologiei într-un interval de timp optim, atunci când schimbarea, modernizarea ori îmbunătățirea de fond a unui domeniu sunt necesare. Și în acest caz insistăm pe competența propriu-zisă (autoritatea personală) a managerilor, întrucât fără cunoștințe adecvate în domeniu, fără calități și aptitudini specifice nu pot fi derulate eficient și eficace demersuri metodologice importante.

În sfârșit, calitatea managementului nu poate fi abordată în afara **calității managerilor și executanților**, dată de competența acestora. Managerii competenți, profesioniști, care posedă în proporții variabile, funcție de poziția ierarhică pe care se află, cunoștințe, calități și aptitudini manageriale(9):

■ cunosc configurația proceselor de management și știu conținutul fiecărei funcții specifice acestora – previziune, organizare, coordonare, antrenare, control-evaluare;

■ știu să fundamenteze și să adopte deciziile de management, cu respectarea cerințelor de calitate impuse acestora – fundamentarea științifică, oportunitatea, comprehensibilitatea etc.;

■ știu să apeleze sisteme, metode ori tehnici de management funcție de situații;

■ știu să stabilească obiective pentru alții și să-și asume realizarea propriilor obiective, precum și a obiectivelor ce revin domeniului condus;

■ știu să organizeze procesual și structural-organizatoric domeniul condus;

■ știu să comunice cu subordonații și, în felul acesta, să armonizeze deciziile și acțiunile lor, ca premisă a realizării obiectivelor;

■ știu să determine participarea personalului din subordine la stabilirea și realizarea obiectivelor;

■ știu să controleze munca subordonaților, prin prisma rezultatelor obținute;

■ știu să evalueze aceste rezultate, să depisteze cauzele generatoare de abateri pozitive sau negative și să adopte unele decizii de corecție sau actualizare ce se impun;

■ cunosc în detaliu configurația și mecanismele de funcționare ale sistemului de management și componentelor sale (metodologică, decizională, informațională, organizatorică și managementul resurselor umane).

3. Managementul calității

Într-o lume a competiției și a cererii sofisticate, calitatea reprezintă modul în care organizația poate supraviețui.

Dacă întreprinderi de marcă din țările dezvoltate din punct de vedere economic, sunt puse astăzi în fața necesității de a soluționa calitatea pentru a-și asigura supraviețuirea, cu atât mai necesară este o revoluție menită să asigure produselor românești calitatea care să confere garanție existenței rentabile a întreprinderilor și, în același timp, să constituie pașaportul pentru piețele externe.

Putem vorbi fără să greșim că nevoia de calitate este prezentă oriunde în timp și spațiu și este determinată de complexitatea produselor sau serviciilor, de mondializarea piețelor, de evoluția social-culturală.

Trei elemente internaționale majore ale deceniului trecut au contribuit la schimbări fundamentale pentru viitorul calității, pentru îmbunătățirea managementului calității afacerilor, educației, sănătății, mediului și administrației.

Aceste elemente sunt:

■ **Noua piață globală** condusă de calitatea pentru client în care companiile secolului XXI sunt puse să funcționeze și să concureze;

■ **Noua tehnologie** care determină, tot mai mult, cerințele pentru succes pe această piață;

■ **Noile modele de afaceri** care definesc mai departe semnificația excelenței pentru Compania secolului XXI.

Este important de știut că noile modele de afaceri se bazează din ce în ce mai mult pe resursele „intangibile” ale companiei

Mediul concurenței al lumii afacerilor devine un mijloc de menținere a diversității și de învingere a concentrării interne, a inerției și inflexibilității, care ar bloca sau încetini competiția creatoare și pătrunderea noutăților.

Dacă situațiile competiționale ar putea fi distilate în câteva cuvinte cheie, acestea ar include cu siguranță următoarele: “calitate”, “competiție”, “standarde internaționale”, “clienți exigenți” (6).

Calitatea înseamnă o adaptare perfectă la nevoile clientului și în condițiile unor costuri rentabile.

Apreciind, deci, importanța și influențele benefice ale calității asupra succesului unei firme se impune luarea în considerare a faptului că aceasta este condiționată în mod hotărâtor de atitudinea echipei de conducere față de problemele calității.

Parafrazându-l pe Thomas Watson Jr., citat în cartea “*A sense of mission*” am putea spune că managerul trebuie să pună calitatea în inima sa; procedând astfel, el poate crea o cauză pentru el și colegii lui (2).

Prin urmare, putem spune că este bine să gândim global și să acționăm local. Cu atât mai mult cu cât fiecare lucrător al întreprinderii contribuie la calitate, fapt evidențiat și în modelul contribuției celor patru “Q”: calitatea designului, calitatea producției, calitatea distribuției și calitatea rațională, iar prioritatea numărul unu pentru perioada actuală, din punct de vedere al marketingului strategic, este considerată a fi modul în care se poate face față importanței crescânde a calității produsului și satisfacției mai mari așteptate de la serviciul oferit.

Cele mai mari direcții de dezvoltare internațională au creat șase noi dimensiuni, respectiv domenii de schimbare importante pentru viitorul calității (4):

- *Realizarea de înaltă valoare pentru client*, asociată calității, materializată în produse și servicii;

- *Utilizarea cu succes a tehnologiei* (tehnologia informației, scurtarea duratei de lansare a produselor noi, asigurarea performanței etc.);

- *Eficacitatea resurselor umane*;

- *Capacitatea de a lucra productiv cu furnizorii și alți parteneri importanți de afaceri*;

- *Integrarea aspectelor economice ale calității în sistemele financiar-contabile*;

- *Efectul calității asupra leadership-ului și managementului companiei însăși*.

Localizată la produse, noțiunea de calitate este foarte mult utilizată deoarece, are implicații nenumărate, determină efecte economice de mari dimensiuni, de unde și preocuparea pentru cunoașterea și măsurarea ei.

Dimitrie Cantemir i-a spus “feldeintă”, un fel de a exista, ceea ce te face să fii tu însuși, diferit de ceilalți.

Un produs de calitate are în spate un bagaj cultural pe care i-l conferă cei care l-au produs.

Calitatea justifică existența în memorie, în istorie, pe hartă. Calitatea face membri cu drepturi depline ai umanității.

Conceptul de calitate este întâlnit și definit, atât din punct de vedere filozofic, tehnic, cât și economic.

În filozofie, calitatea este definită ca o categorie ce exprimă sinteza lucrurilor și însușirilor esențiale ale obiectelor, precum și ale proceselor. În virtutea calității, într-un sistem de relații, un obiect este ceea ce este și poate fi deosebit de alte obiecte. Schimbarea calității înseamnă transformarea radicală a obiectului.

În logică, prin calitate se înțelege un criteriu de ordin logic, după care judecățile de predicție se împart în afirmative și negative. Judecățile afirmative sunt acelea care enunță apartenența unei însușiri la un obiect, iar judecățile negative enunță lipsa apartenenței unei însușiri la un obiect.

Afirmația și negația sunt considerate ca reprezentând mecanismul logic prin care, la nivelul judecății, se exprimă adevărul sau falsul.

În formarea unei concepții unanim acceptate, privind calitatea, un rol important l-a constituit difuzarea unor documente de referință, elaborate de diferite organizații internaționale, regionale și naționale, specializate în standardizare, dintre care, un rol de primă mărime îl are Organizația Internațională pentru Standardizare.

Astfel conform standardului ISO 9000:2000, calitatea reprezintă măsura în care un ansamblu de caracteristici intrinseci îndeplinesc cerințele.

Caracteristica este o trăsătură a unui produs, proces sau sistem. Este o proprietate esențială, definitorie pentru a caracteriza o entitate. Ea poate fi intrinsecă sau atributivă. “Intrinsec” (7) semnifică prezent în ceva, în special ca o caracteristică permanentă, nu atributivă.

Standardul EN ISO 9000:2005, în care se prezintă terminologia calității, definește **calitatea** ca „o mulțime de proprietăți și caracteristici ale unui produs sau serviciu, care îi conferă capacitatea de a satisface exigențele explicite și implicite”.

Concluziile asupra conceptului de calitate sunt datorate faptului că poate fi folosit atât ca un concept **absolut**, cât și ca unul **relativ**.

Sensul absolut este similar cu natura bunătății, frumuseții și adevărului. Este considerat un ideal cu care nu se poate face nici un compromis, lucrurile sunt realizate la cel mai înalt standard posibil care nu poate fi depășit fără a ține seama de nici o cheltuială.

Sensul este sinonim cu “*înantă calitate sau calitate de vârf*”. Majoritatea oamenilor o admiră, mulți dintre ei o doresc, însă puțini o pot avea. De asemenea sensul absolut despre “*înantă calitate*” are o legătură cu TQM care își propune să atingă “*excelența*”. Atunci când ne referim la calitate în înțelesul ei tehnic (TQM) există o aură de lux și statut aparte.

Sensul relativ al calității este întrebuițat cu înțeles tehnic atunci când se discută despre atingerea unui anumit nivel al calității.

Noțiunea relativă privește calitatea nu ca pe un atribut al unui produs sau serviciu, ci ca pe ceva atribuit acestuia. Calitatea

relativă constă în măsurarea și raportarea la o specificație prevăzută într-un standard sau normă.

Putem vorbi de un concept **procedural și transformațional** al calității.

Conceptul **procedural** al calității își are originea în sensul relativ al calității și exprimă punctul de vedere al producătorului sau furnizorului.

Acest concept mai este denumit uneori “*calitate în fapt*” care are la bază sistemul de asigurare al calității în conformitate cu standardul ISO 9000.

Conceptul **procedural** se poate rezuma uneori de definiția “*potrivit pentru scop sau folosință*” și constă în verificarea produselor sau serviciilor pentru a se constata conformitatea cu specificațiile predeterminate.

Se poate aprecia că în această abordare instrumentală a calității cerințele cheie sunt: demonstrarea, abordarea și raportarea.

Conceptul **transformațional** are mai puține legături cu noile sisteme și proceduri, dar mai multe cu procesul de transformare organizațională, care mută atenția de pe “*produs*” pe “*client*” (7). Se pune un accent deosebit pe aspectele intangibile ale calității care include grija pentru serviciul adus clientului, pe răspunderea socială a angajatului care se răsfrânge asupra fidelizării clientului.

Calitatea transformațională se realizează prin stabilirea cerințelor clientului și apoi prin construirea structurilor și culturilor speciale organizațional, care împuternicesc angajații să rezolve aceste cereri.

Esența conceptului transformațional este de îmbunătățire continuă a calității, față de cel procedural, care sugerează demonstrare, raportare.

Este o stare de spirit care acceptă schimbarea prin împletirea aspirațiilor clientului cu împuternicirea personalului angajat de a face lucruri bune de prima dată și pentru totdeauna.

Conceptul de calitate a fost completat cu cel al **calității totale**.

Calitatea totală este un mod de abordare a unei organizații, o apropiere de muncă de elită, evidențiind toate formele de performanță și relațiile între partenerii industriali. Ea reprezintă o revoluție socială, atât la locul de muncă, dar și o apropiere, riguros eficientă, către profesionalism și succes.

Aplicată la nivelul unei organizații industriale, calitatea totală este un concept competitiv pentru că este legat de ideile “*de cel mai bun, cel mai bine*”, unde acest superlativ este ilustrat, atât prin locul deținut pe piață, cât și prin ceea ce furnizează produsul sau serviciul.

Conceptul de calitate totală cuprinde două aspecte principale:

- un aspect strategic al activității, bazat pe informație legată de consumator și îndreptată spre identificarea punctelor forte sau slabe ale concurenței;

- un aspect de perfecționare organizatorică, îndreptat spre asigurarea unui nivel mai înalt de performanță al tuturor laturilor activității decât cel înregistrat la nivelul concurenților săi.

Calitatea totală este un concept larg care include următoarele elemente:

- tot ceea ce întreprinde o organizație pentru a stabili dacă clienții se reîntorc în permanență la ea și dacă se transformă în clienți tradiționali și fideli și, mai ales, dacă o recomandă și altora;

- minimizarea costurilor printr-o organizare efektivă și eficientă;

- mobilizarea la maximum a resurselor materiale și a forței de muncă pentru a coopera la obținerea pe piață a celor mai bune poziții posibile în domeniul de activitate respectiv;

- exploatarea punctelor slabe ale concurenței.

Organizația care aplică acest concept al calității totale va fi un competitor global pentru că numai “*cel mai bine*” este îndeajuns de bine (3).

4. Noi abordări ale conceptului de calitate

Calitatea a devenit astăzi un concept și o viziune internațională, un consens necesar acceptat de toți participanții la marea competiție internațională. Calitatea redimensionează în mod esențial relația client - furnizor și face ca cei doi să învețe continuu să gestioneze tot mai bine calitatea.

Noua abordare a lumii economiei globale pornește la drum urmărind punctul de vedere al consumatorului și intenționează să-i ofere bunuri și servicii mult peste așteptările sale. Calitatea este astfel privită ca o măsură a nivelului până la care reușește să facă acest lucru.

Calitatea și managementul calității conduc către o viziune globală, o strategie unitară care trebuie să fie înțeleasă, asumată și abordată în mod constant de către o organizație pentru a reuși, pentru a deveni competitivă, pentru a avea succes, indiferent de natura sau domeniul său de activitate (5).

Astăzi suntem martorii unei intensificări enorme a concurenței globale care se dovedește a fi și care devine o realitate evidentă pentru întreprinderile noi și vechi, pentru companiile care răspund provocărilor complexe din economia contemporană. Mulți specialiști consideră că trăim într-o economie dominată de influențele globale și de viteza, adesea în timp real, a comunicațiilor și informațiilor, indiferent de distanță. Ei consideră că trăsăturile sale de bază sunt globalizarea și digitalizarea, caracterizate prin conferirea de intangibilitate tranzacțiilor, atât comerciale, cât și de investiții directe.

În aceste condiții în care economia, piețele, operațiunile, afacerile devin globale se impune reconsiderarea managementului calității și în primul rând a managementului calității totale.

În acest context este necesară o privire dincolo de TQM pentru a dezvolta un concept de calitate care să reflecte natura corporațiilor globale și a piețelor globale. În ultimii ani acest concept a fost numit „Global Quality Management” (1).

Putem defini GQM-ul astfel: planificarea strategică și integrarea produselor și proceselor pentru a satisface la nivel cât mai înalt cerințele clienților și a scădea la minimum disfuncționalitățile din cadrul piețelor diverselor țări (1).

GQM reprezintă o extindere a ceea ce înseamnă TQM. Cu toate că are o filozofie comună cu TQM, și anume orientarea spre client, extinderea granițelor geografice și culturale a activităților legate de calitate necesită o abordare mai dinamică și mai integratoare.

TQM-ul a marcat un progres major conceptual și managerial în ceea ce privește producția și comercializarea, la fel ca și alte funcții legate de calitate. GQM presupune ajustări organizatorice.

Indemnați de integrarea economică regională în Europa și America de Nord, precum și de creșterea economică a țărilor asiatice, mari companii internaționale construiesc rețele de producție globalizate cu sisteme regionalizate în mai multe locuri, ca de exemplu Mexic pentru America de Nord, Marea Britanie pentru Europa și China și Malaezia pentru Asia de Sud-Est (1).

Variate legături pe verticală și pe orizontală între filiale nu s-au format prin mecanisme controlate la nivel central, ci mai degrabă în funcție de nevoile individuale ale fiecărei filiale în parte. Factorii situaționali includ disponibilitatea și accesul la materii prime, componente și tehnologii și, implicit accesul

filialei la piețele locale și canalele de piață. Rezultatul este constelația activităților legate de calitate care devin specifice regiunii. În unele filiale, rețelele de calitate poate fi pe deplin integrate iar în altele, pot fi doar parțial.

O caracteristică aparte a conceptului GQM este aceea a creării de rețele de activități în cadrul și în afara companiei, alături de alte elemente ale lanțului de aprovizionare global.

Diversitatea piețelor din diferite țări introduce constrângeri, cum ar fi diferitele cerințe ale clientului, dar de asemenea oferă oportunități, cum ar fi economii substanțiale în domeniul în care acționează. În acest context GQM permite o mare flexibilitate.

Din cauza numărului mare de posibilități de configurare a rețelei, controlul corporativ al GQM nu poate fi realizat de la sediul central. În schimb, o combinație de sedii regionale cuplată cu o coordonare la nivel global pare să fie un mecanism hibrid care permite adaptarea la diferențele regionale asigurând în același timp eco-fertilizarea între sucursalele companiilor. La nivel de sedii centrale multiple, GQM reprezintă cel mai adecvat concept privind managementul calității.

Cele mai multe dintre transformările recente din mediul de afaceri sunt asociate cu presiunile externe la nivel global. Presiunile externe sunt înțelese ca presiuni pentru schimbare, asociate cu un număr de fenomene globale care impun o nouă perspectivă a calității, și anume, calitatea globală.

Calitatea globală, ca un concept integrator, se referă la următoarele aspecte: performanță, nivel calitativ, competitivitate, excelență, securitate, protecția mediului, protecția clienților interni și externi.

Evoluția cea mai probabilă și rezonabilă pentru actualul TQM este aceea că se prefigurează o abordare strategică și sustenabilă, ceea ce face ca să se transforme într-un concept mai complex și cu o arie mai mare de dezvoltare, adică în GQM.

Bibliografie:

1. Chang, Dae-Ryan, Keem Kee, Z., - *Global Quality Management: a research focus*, <http://www.asq.org/knowledge-center/2008>
2. Campbell A., Denine M, Young D. – “*A sense of mision*”, The Economist Book, Ltd, Hutchinson
3. Faure, LM., – “*Cum să atingi standardele de calitate – Pas cu pas spre ISO 9000*”, Editura Alternative
4. Feigenbaum, A.V., *Tendențe ale calității în noul mileniu*, Rev. Tribuna calității, nr.2, 2002
5. Paraschivescu, A.O., - *Managementul excelenței*, Editura Tehnopress, Iași, 2009
6. *Calitatea – garantul competitivității întreprinderii* - în *Managementul calității - concepție și pricepere de bază*, Editura ASE, București 1999
7. Stanciu I. - “*Managementul calității totale*” - Cartea Universitară, București 2003
8. Verboncu, I., - coordonator, - *Strategie- Cultură- Performanțe*, Editura Printech, București, 2008
9. Verboncu, I. - *Știm să conducem?* Editura Economică, București, 2005
10. Verboncu, I, Zalman, M. - *Management și performanțe*, Editura Universitară, București, 2005

DEBITORUL PERSOANĂ FIZICĂ ÎN PROCEDURA INSOLVENȚEI

(Partea a II-a)

(continuare din nr. 35/2011)

Av. drd. Raluca Andraș

5 Deschiderea procedurii insolvenței

5.1 Deschiderea procedurii insolvenței la cererea debitorului

Procedura insolvenței persoanei fizice poate fi deschisă la cererea debitorului sau la cererea creditorului.

Potrivit art. 4 alin. (1) lit. a) din proiectul de lege privind procedura insolvenței persoanei fizice, procedura se deschide la cererea debitorului care, odată cu cererea, recunoaște cu bună-credință că se află în stare de insolvență. Cererea debitorului, însoțită de recunoașterea stării de insolvență, va fi soluționată de urgență, în termen de 5 zile de la înregistrare, în camera de consiliu, cu ascultarea debitorului și a eventualilor creditori intervenienți. Cererea se poate soluționa și fără citarea părților, dacă nicio intervenție din partea creditorilor nu este înregistrată în termen de 3 zile de la data înregistrării cererii debitorului. Dacă se dispune citarea, se aplică dispozițiile din Codul de procedura civilă relative la pricinile urgente și la citarea prin agent procedural, termenul de citare fiind prescurtat la 48 de ore. Instanța va putea acorda, pentru modificarea cererii sau pentru motivarea intervenției, un termen de maxim 48 de ore. Orice creditor poate formula cerere de intervenție în interes propriu care să tindă fie la respingerea cererii debitorului ca fiind abuzivă, fie la deschiderea directă a falimentului personal.

Sentința dată în soluționarea cererii debitorului este atacabilă cu recurs de debitor sau, după caz, de creditorii interesați. Termenul de recurs este de 10 zile și curge de la pronunțare, pentru persoanele prezente, și de la comunicare, pentru absenți. Recursul contra sentinței de deschidere a procedurii insolvenței poate fi formulat și de orice altă persoană interesată, inclusiv de creditori, care nu au formulat cerere de intervenție în interes propriu. În acest caz, termenul de recurs curge de la data la care persoana interesată a luat cunoștință de existența sentinței de deschidere a procedurii, dar nu mai târziu de la expirarea unei perioade de 30 de zile de la data deschiderii procedurii insolvenței. Recursul va tinde fie la respingerea cererii debitorului ca fiind abuzivă, fie la deschiderea directă a falimentului personal.

De asemenea, potrivit art. 4 alin. (2) din proiectul de lege privind procedura insolvenței persoanei fizice, prin hotărârea de deschidere a procedurii prevăzute de prezenta lege, instanța va stabili și data apariției stării de insolvență. Dacă nu există înscrisuri care să probeze data apariției stării de insolvență sau dacă această dată nu este notoriu cunoscută, se prezumă că starea de insolvență a debitorului s-a instalat odată cu

înregistrarea cererii debitorului sau odată cu momentul scadenței creanței indicată în cererea creditorului de deschidere a procedurii prevăzute de prezenta lege. Modificarea datei apariției stării de insolvență va putea fi dispusă de instanță doar pentru motive temeinice, care vor putea fi dovedite cu orice mijloc de probă admis de legea civilă.

Legislația germană face o distincție în ceea ce privește cererea debitorului de deschidere a procedurii insolvenței și cea a creditorului, în sensul că în funcție de persoana care solicită deschiderea procedurii, se vor aplica proceduri distincte.¹ Unul dintre principalele scopuri ale legii insolvenței consumatorului este acela de a degreva instanțele judecătorești. Datorită acestui motiv, tranzacția între debitor și creditor primează. În cazul în care cererea de deschidere a procedurii insolvenței aparține debitorului, procedura insolvenței se împarte în trei etape cu mențiunea că trecerea la următoarea etapă are loc doar în situația în care în etapa anterioară nu s-a ajuns la o finalitate în sensul acceptării unui plan privind plata datoriilor.

Cele trei etape ale procedurii insolvenței consumatorului, când cererea de deschidere a procedurii aparține debitorului, sunt: tranzacția extrajudiciară, tranzacția judiciară și procedura insolvenței simplificată.

Prima etapă, cea a tranzacției extrajudiciare nu este prevăzută în mod expres în legea insolvenței consumatorului însă ea rezultă din cerințele pe care debitorul trebuie să le îndeplinească pentru a putea introduce cererea de deschidere a procedurii. Potrivit art. 305 alin. (1), pct.1 din Legea insolvenței consumatorului, cererea de deschidere a procedurii insolvenței formulată de către debitor este admisibilă doar în situația în care acesta a încercat să ajungă la o înțelegere cu creditorii săi, propunându-le un plan cuprinzând modalitatea de stingere a datoriilor. În situația în care creditorii nu acceptă planul propus de către debitor, atunci se va trece la următoarea etapă, cea a tranzacției judiciare.

Doar în cazul în care o tranzacție extrajudiciară a eșuat, debitorul va avea dreptul de a solicita parcurgerea procedurii tranzacției judiciare. În cadrul acestei proceduri, instanța de judecată va trimite către creditorii debitorului cererea acestuia de deschidere a procedurii insolvenței și planul cuprinzând modalitatea de stingere a datoriilor. În termen de o lună creditorii vor trebui să-și exprime poziția cu privire la planul propus de către debitor. Dacă creditorii nu își exprimă poziția în termen de o lună, planul se consideră acceptat tacit. În cazul în care urmare a unei acceptări tacite, în condițiile indicate *supra*, sau exprese, se atinge o majoritate de 50%+1 a creditorilor și a quantumul creanțelor, instanța de judecată va putea suplini consimțământul celorlalți creditori care s-au opus

planului. Pe toată durata procedurii tranzacției judiciare care nu poate depăși 3 luni, procedura insolvenței se suspendă.

În cazul în care în cadrul tranzacției judiciare nu a fost obținută majoritatea cerută pentru adoptarea planului, procedura insolvenței se va relua și se va încheia în cadrul procedurii simplificate.²

5.2 Deschiderea procedurii insolvenței la cererea creditorului

Proiectul de lege privind procedura insolvenței persoanei fizice prevede la art. 4 (1), lit. b) faptul că procedura insolvenței se poate deschide la cererea creditorului care deține o creanță certă, lichidă și exigibilă contra debitorului și care probează cu înscrisuri : (i) ca debitorul se află în stare de insolvență; (ii) că, într-o perioadă de maxim 30 de zile de la data exigibilității creanței a încercat cu bună credință reglementarea amiabilă sau executarea silită a debitorului, iar aceste demersuri au rămas fără rezultat. Cererea creditorului, însoțită de înscrisurile doveditoare ale creanței certe, lichide și exigibile, precum și de probe ale insolvenței debitorului și ale încercării creditorului, demarată cu bună credință, de reglementare a creanței, se notifică debitorului în termen de 5 zile, la domiciliul sau reședința notorie a acestuia din țară.

În termen de 30 zile de la primirea notificării și a cererii creditorului, debitorul poate contesta sau recunoaște că se află în stare de insolvență. Dacă va contesta că se află în stare de insolvență și, ulterior, cererea de deschidere a procedurii formulată de creditor se va admite, iar sentința de deschidere a procedurii va rămâne irevocabilă, debitorul va fi calificat ca fiind de rea-credință, cu consecința trecerii lui la falimentul personal.

Cererea necontestată a creditorului se va judeca în conformitate cu dispozițiile art. 5 alin.(1), care se vor aplica în mod corespunzător. Dacă există contestație, cererea creditorului și contestația se vor judeca cu citarea creditorului și a debitorului, în ședință publică, în termen de maxim 30 de zile de la comunicarea contestației debitorului. La judecarea contestației și a cererii contestate a creditorului sunt interzise proba cu martori și proba cu expertiza, precum și interogatoriul.

Sentința dată în soluționarea cererii creditorului este supusă recursului.

Printre condițiile cerute pentru admisibilitatea cererii de deschidere a procedurii insolvenței formulată de către creditor se numără cea referitoare la dovada stării de insolvență a debitorului. Potrivit Legii nr. 85/2006, singurele cerințe prevăzute de către legiuitor pentru admisibilitatea cererii de deschidere a procedurii insolvenței formulată de către creditor se referau la creanța deținută de către acesta care trebuia să fie certă, lichidă și exigibilă de mai mult de 90 de zile, iar cuantumul creanței trebuia să atingă valoarea prag de 45.000 Ron, insolvența fiind în acest caz prezumată, debitorului revenindu-i obligația ca pe calea contestației să răstoarne această prezumție și să facă dovada inexistenței stării de insolvență.

În literatura de specialitate³ s-a susținut că insolvența debitorului reprezintă o condiție *sine qua non* pentru deschiderea procedurii generale sau simplificate prevăzute de Legea nr. 85/2006. Ca atare, debitorii sau creditorii care formulează o cerere de deschidere a procedurii insolvenței trebuie să facă dovada existenței insolvenței, potrivit principiului *actor incumbit probatio* ce se degajă din dispozițiile art. 1169 C.civ. Curtea de Apel București, Secția comercială, prin Decizia nr. 219/1999 statuează în sensul că

„simpla neplată a la scadență a datoriilor nu este o probă concludentă a existenței insolvenței, ci trebuie dovedită și insuficiența fondurilor bănești disponibile.”

Cu toate acestea, nu putem nega faptul că simpla neplată a datoriilor certe, lichide și exigibile de mai mult de 90 de zile, datorii care ating valoarea-prag de 45.000 de lei, constituie, potrivit art. 3, pct. 1, lit. a.) din Legea nr. 85/2006 o prezumție relativă în ceea ce privește instaurarea stării de insolvență. Or, această prezumție operează în favoarea creditorului care solicită deschiderea procedurii insolvenței și împotriva debitorului. În acest sens s-a pronunțat și Curtea de Apel Timișoara prin Decizia nr. 701/11.05.2009, statuând în sensul că *„aprecierea stării de insolvență ar trebui făcută, în fiecare cauză, raportat la ansamblul încasărilor și plăților efectuate de debitoare. Presumția instituită de textul legal nu este una absolută, irefragabilă și, de aceea, intră în categoria prezumțiilor legale relative putând fi răsturnate prin orice mijloace de probă.”* Însă, debitorului îi revine, prin intermediul contestației la cererea de deschidere a procedurii insolvenței formulată de către creditor, obligația de a răsturna această prezumție. Prin urmare, creditorul care deține împotriva debitorului o creanță care îndeplinește condițiile amintite mai sus, nu este obligat să facă dovada stării de insolvență, operând prezumția relativă de insolvență.

Ni se pare binevenită această nouă cerință pentru admisibilitatea cererii de deschidere a procedurii insolvenței formulată de către creditor, având în vedere faptul că, în cadrul procedurii reglementate de Legea nr. 85/2006, creditorii trebuiau să facă dovada îndeplinirii cerințelor cu privire la creanța deținută, fără a fi obligați să aducă probe ale insolvenței debitorului. Mulți creditori, cu toate că știu că debitorul lor nu se află în insolvență, promovează cereri de deschidere a procedurii în speranța că pârâțul va plăti creanța reclamată pentru a nu risca o soluție nefavorabilă care va atrage consecințe negative la adresa sa, fie și numai prin efectuarea de către practicianul desemnat provizoriu de judecătorul-sindic a notificărilor prevăzute de art. 61 și urm. din Legea nr. 85/2006, modificată.

Jurisprudența⁴ reține faptul că *„o condiție a deschiderii procedurii este ca neplata la scadență să fie efectul incapacității debitorului de a plăti datoria cu sumele de bani disponibile. Procedura insolvenței nu este menită să fie utilizată ca instrument de constrângere a debitorului pentru ca acesta să-și plătească datoriile sub amenințarea cu falimentul dacă debitorul are fonduri disponibile pentru a plăti sau dacă invocă o excepție aparent întemeiată.”* Tot cu privire la natura juridică și scopul procedurii insolvenței se pronunță Curtea de Apel Brașov, arătând că procedura insolvenței *„nu este o cale de valorificare a creanțelor pe cale silită împotriva debitorului care nu își execută obligațiile, ci o procedură care se aplică comercianților aflați în incapacitate de plată, creditorul având la îndemână calea executării silită în condițiile dreptului comun.”*⁵

Un exemplu edificator pentru utilizarea de către creditorii cu rea-credință a procedurii insolvenței, este cel prin care Metro Cash & Carry, cea mai mare companie de retail din România după cifra de afaceri, care pe anul 2007 a depășit 1,6 miliarde de euro, a fost chemat în judecată în calitate de „debitor insolvent” pentru o datorie de 211.696 lei de un furnizor de marfă (S.C. Toneli Holding S.R.L. Buftea), debit care a fost refuzat la plată din cu totul alte motive decât starea

de insolvență a patrimoniului acestui mare comerciant de talie internațională⁶.

Cu toate acestea, cerința privind dovada stării de insolvență ni se pare utilă și adesea necesară în ceea ce privește procedura insolvenței reglementată de Legea nr. 85/2006 aplicabilă societăților comerciale. Debitorul persoană juridică are obligația de a depune la Oficiul Registrului Comerțului de pe lângă Tribunalul în a cărei circumscripție este înregistrată societatea bilanțul precum și alte documente justificative, documente care pot fi vizualizate de către creditorii, fiind accesibile publicului și pot fi obținute în urma completării unei cereri în acest sens. Astfel de documente pot face dovada stării de insolvență, putând fi astfel utilizate de către creditor împotriva debitorului său.

În ceea ce privește însă procedura insolvenței persoanelor fizice, procurarea unor acte care să facă dovada insolvenței acestora este dificilă, mai ales dacă avem în vedere definiția insolvenței, respectiv imposibilitatea debitorului de a acoperi datoriile sale bănești exigibile, fie datorită supra-îndatorării, fie datorită lipsei de lichidități. Creditorul nu are acces la informațiile de natură bancară ale debitorului său pentru a vedea dacă acesta are sau nu în conturile bancare lichiditățile necesare acoperirii datoriilor. Supra-îndatorarea debitorului, respectiv starea de insolvabilitate nu poate fi dovedită de către creditor, deoarece acesta ar trebui în primul rând să cunoască toate activele debitorului persoană fizică și valoarea acestora, iar, în al doilea rând va trebui să cunoască întregul pasiv al debitorului și valoarea acestuia pentru a putea efectua calculul matematic.

Curios este faptul că, spre deosebire de creditor care este obligat să facă dovada stării de insolvență a debitorului său, în ceea ce privește cererea debitorului de deschidere a procedurii insolvenței este suficientă o simplă recunoaștere a stării de insolvență de către debitor, deci o simplă declarație a acesteia, fără a i se impune acestuia să facă dovada stării de insolvență.

O altă cerință prevăzută pentru ca cererea creditorului să fie admisibilă este ca creditorul să dețină împotriva debitorului o creanță certă, lichidă și exigibilă de mai mult de 30 de zile, fără însă a se prevedea o valoare prag a creanței.

Cea de-a treia și ultima cerință prevăzută pentru admisibilitatea cererii de deschidere a procedurii insolvenței formulată de către creditor este aceea ca acesta să facă dovadă că într-o perioadă de maxim 30 de zile de la data exigibilității creanței a încercat cu buna-credință reglementarea amiabilă sau executarea silită a debitorului, iar aceste demersuri au rămas fără rezultat. O astfel de cerință poate conduce la degrevarea instanțelor judecătorești, creditorul fiind obligat a lua legătura cu debitorul său în vederea ajungerii la o înțelegere cu privire la stingerea creanței, fiind posibilă o reeșalonare a acesteia, o remitere parțială de datorie, darea în schimb, compensarea, etc.

În ceea ce privește executarea silită a debitorului, aceasta nu ridică nicio dificultate, ba mai mult, dacă executarea silită nu și-a găsit finalitatea datorită inexistenței unor bunuri care să poată fi valorificate, ea poate constitui pentru creditor dovada insolvenței debitorului. În schimb, discutabilă poate fi încercarea cu buna-credință de reglementare amiabilă a debitorului. Care ar fi criteriile prin care instanța de judecată ar putea constata dacă încercarea de reglementare amiabilă a debitorului s-a realizat sau nu cu bună-credință.

În legislația germană⁷, dacă instanța de judecată este sesizată cu o cerere de deschidere a procedurii insolvenței

formulată de către creditor, judecătorul are obligația de a-i conferi debitorului posibilitatea de a solicita el deschiderea procedurii insolvenței. Aceasta deoarece dacă debitorul formulează cererea, el va putea parcurge procedura tranzacției judiciare. Dacă însă debitorul contestă starea de insolvență și refuză să formuleze o cerere de deschidere a procedurii insolvenței, iar cererea creditorului este acceptată, atunci se va trece direct la procedura insolvenței simplificate, fără a se mai parcurge procedura tranzacției judiciare.

6. Efectele deschiderii procedurii insolvenței

Asemănător dispozițiilor Legii nr. 85/2006, unul dintre principalele efecte ale deschiderii procedurii îl reprezintă efectul suspensiv aplicat urmărilor cu caracter individual începute împotriva debitorului. Potrivit art. 13 din proiectul de lege privind insolvența persoanei fizice, de la data deschiderii procedurii, se suspendă toate urmăriile individuale contra debitorului, precum și toate procedurile judiciare sau extrajudiciare de realizare a creanțelor contra debitorului. Apărările debitorului precum și căile de atac promovate de debitor în procedurile arătate la alineatul anterior sunt exceptate de la efectul suspensiv.

Acțiunile și cererile în care debitorul este reclamant sauotent, pricinile în care sunt disputate drepturi reale, precum și cele în care sunt disputate obligații ale debitorului, altele decât cele bănești, se suspendă până la momentul introducerii în cauza a administratorului judiciar sau a lichidatorului judiciar, în calitate de reprezentant judiciar al debitorului.

Pe toată perioada în care procedura este deschisă, se suspendă cursul oricărei prescripții a creanțelor a căror realizare este suspendată conform alineatului (1) al art. 13 din proiectul de lege.

Efectul suspensiv, ca principal efect al deschiderii procedurii insolvenței, îl regăsim și în proiectul privind insolvența persoanei fizice. Efectul suspensiv al începerii procedurii are rolul de a-i proteja pe creditorii, având în vedere faptul că unul dintre caracterele procedurii insolvenței, inclusiv a celei aplicabile persoanelor fizice, este caracterul concursual. Având în vedere scopul procedurii insolvenței, acela de a satisface creanțele creditorilor, de la data începerii procedurii nu mai sunt posibile urmăriile individuale, deoarece ele ar prejudicia interesele creditorilor.⁸ Suspendarea interzice atât continuarea acțiunilor începute, cât și începerea unor acțiuni noi.⁹

Pe perioada procedurii prevăzută de prezenta lege, quantumul creanțelor anterioare deschiderii procedurii este fixat la valoarea nominală a acestora din data deschiderii procedurii, fără a se putea adăuga dobânzi moratorii, penalități sau alte costuri ale creanțelor și fără a se putea cere actualizarea valorii creanțelor bănești contra debitorului. Aceste dispoziții sunt aplicabile indiferent dacă este vorba de creanțe chirografare, creanțe garantate cu garanții reale, creanțe bugetare sau creanțe salariale.

Conform art. 15 din proiectul de lege privind insolvența persoanei fizice, pe perioada de observație și pe perioada reorganizării judiciare, debitorul își păstrează dreptul de a-și administra averea. În caz de faliment personal, debitorul este desesizat.

Desesizarea reprezintă limitarea capacității de exercițiu a debitorului, consecutivă falimentului personal.¹⁰ Cu excepția actelor strict personale ale debitorului, precum și a actelor juridice relative la drepturile sale personal-nepatrimoniale,

toate actele juridice ale debitorului vor fi semnate sau, după caz, asumate de lichidator, în calitate de reprezentant legal al debitorului. De asemenea, cu excepția drepturilor procesuale cu caracter exorbitant, toate drepturile procesuale ale debitorului vor fi exercitate și toate obligațiile sale procesuale vor fi asumate de lichidator, în calitate de reprezentant judiciar al debitorului.

În dreptul german, regula constă în aceea că debitorul pierde dreptul de dispoziție și de administrare cu privire la patrimoniul său, iar aceste drepturi vor fi exercitate de către o persoană independentă, practicianul în insolvență, desemnat de către instanța de judecată.¹¹ Excepția o constituie păstrarea de către debitor a dreptului de administrare.

Premisa pentru ca debitorul să poată să-și păstreze dreptul de administrare a patrimoniului este ca el să fi solicitat acest drept prin chiar cererea de deschidere a procedurii insolvenței. Prin instituirea unei astfel de condiții, legiuitorul german a urmărit responsabilizarea debitorului pentru ca acesta să solicite, din timp, deschiderea procedurii insolvenței. Ulterior deschiderii procedurii insolvenței, în lipsa unei cereri prin care se solicită păstrarea dreptului de administrare, debitorul nu va mai avea posibilitatea de a-și administra patrimoniul.¹²

Potrivit legislației germane, în situația în care cererea de deschidere a procedurii insolvenței aparține creditorului, înainte ca instanța să se pronunțe cu privire la aceasta îl va întreba pe debitor dacă, în situația în care s-ar dispune intrarea în insolvență, acesta dorește să păstreze dreptul de administrare. Opțiunea debitorului în vederea administrării patrimoniului nu este suficientă pentru ca acesta să păstreze dreptul de administrare, ci, este necesar consimțământul creditorului în acest sens. De asemenea, până la data deschiderii procedurii insolvenței, creditorul are posibilitatea de a revoca consimțământul acordat cu privire la administrarea patrimoniului de către debitor. Odată pronunțată sentința de deschidere a procedurii insolvenței, creditorul nu mai poate reveni și nu-și mai poate revoca consimțământul în ceea ce privește dreptul debitorului de a-și administra averea.¹³

Potrivit art. 271 din legea germană a insolvenței, Insolvenzordnung, pe parcursul procedurii insolvenței, Adunarea creditorilor are posibilitatea ca la prima adunare să decidă ca debitorul să-și recapete dreptul de administrare dacă acesta i-a fost ridicat prin sentința de deschidere a procedurii insolvenței. De asemenea, Adunarea creditorilor are posibilitatea de a decide, oricând ridicarea dreptului de administrare al debitorului. Aceste drepturi de care dispune Adunarea creditorilor sunt cunoscute în literatura de specialitate germană sub denumirea de *autonomie a creditorilor*. Instanța de judecată, din proprie inițiativă, sau la cererea unuia sau a mai multor creditori poate să dispună, motivat, ridicarea dreptului de administrare al debitorului.

Potrivit legislației germane, chiar și în situația în care debitorul își păstrează dreptul de administrare, instanța judecătorească va desemna un curator care va îndeplini în parte atribuțiile practicianului în insolvență. Astfel, curatorul va supraveghea modul în care debitorul își desfășoară activitatea și își administrează patrimoniul. În vederea îndeplinirii acestei atribuții, curatorul este îndreptățit să intre în sediul unde debitorul își desfășoară activitatea și să realizeze individual investigații, are dreptul de a-i solicita debitorului documentele contabile, precum și alte documente și înscrisuri legate de desfășurarea activității, iar debitorul are obligația de a-i da curatorului informațiile pe care acesta le solicită. O altă

atribuție importantă a curatorului, pe lângă cea referitoare la supravegherea activității debitorului, se referă la informarea instanței și a creditorilor. Informarea instanței și a creditorilor privește atât o informare cu caracter general privind activitatea curentă desfășurată de către debitor, cât și obligația curatorului de a informa de îndată instanța și creditorii dacă continuarea administrării de către debitor a patrimoniului său poate prejudicia de creditori. În situația în care curatorul nu informează din timp pe creditori cu privire la acest din urmă aspect, atunci acesta va răspunde pentru prejudiciile suferite de către creditori.

Alte atribuții ale curatorului se referă la preluarea declarațiilor de creanță, verificarea acestora și întocmirea tabelului de creanțe; distribuirea sumelor de bani rezultate fie în urma valorificării bunurilor din patrimoniul debitorului, fie în urma veniturilor obținute din desfășurarea activității; întocmirea planului de reorganizare și supravegherea respectării acestuia de către debitor.¹⁴

7. Perioada de observație

Conform Legii nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, perioada de observație este perioada cuprinsă între data deschiderii procedurii insolvenței și data confirmării planului sau, după caz, a intrării în faliment. În doctrină s-a arătat că perioada de observație ar fi specifică doar procedurii generale și că aceasta precede fie reorganizarea judiciară, fie procedura falimentului.¹⁵

Art. 19 din Proiectul de lege privind insolvența persoanei fizice prevede că dacă nu există motive temeinice pentru a se deschide direct procedura falimentului personal, procedura insolvenței se va deschide cu o perioadă de observație, care va avea o durată maximă de 90 de zile de la data deschiderii procedurii.

În perioada de observație, administratorul judiciar va notifica creditorii cunoscuți și va asigura publicarea conținutului sentinței de deschidere a procedurii insolvenței într-un ziar de „răspândire națională și într-unul cu răspândire locală.” Prin urmare, proiectul de lege nu mai prevede publicitatea prin Buletinul Procedurilor de Insolvență.

Cu toate că procedura citării și publicării diferitelor informații utile și necesare pentru creditori prin intermediul Buletinului Procedurilor de Insolvență a fost criticată, făcând chiar obiectul mai multor excepții de neconstituționalitate¹⁶, soluția adoptată în proiectul de lege, aceea ca notificarea privind deschiderea procedurii insolvenței să se realizeze prin intermediul ziarelor de circulație națională și locală pare să confere creditorilor o protecție cu mult diminuată.

Prin urmare, creditorii vor trebui să prevadă care este ziarul de „răspândire națională” și de „răspândire locală” în care practicianul în insolvență va publica notificarea privind deschiderea procedurii insolvenței și să se aboneze la aceste ziare pentru a nu pierde termenul de 30 de zile înăuntrul căruia pot formula declarația de creanțe.

Ca urmare a neutilizării Buletinului Procedurilor de Insolvență în cazul procedurii insolvenței aplicabilă persoanelor fizice, tabelul preliminar al creanțelor întocmit de către practicianul în insolvență va fi afișat la ușa instanței, iar creditorii pot formula contestație împotriva acestuia în termen de 10 zile de la data afișării listei preliminare.

Administratorul judiciar sau, după caz, lichidatorul judiciar, dacă procedura începe direct ca un faliment personal,

va întocmi în termen de maxim 30 de zile de la înștiințarea privind numirea sa în această calitate, un raport în care va arăta (i) cauzele subiective sau obiective ale insolvenței; (ii) dacă este posibilă sau nu o reorganizare a debitorului, precum și (iii) dacă un eventual faliment personal ar fi scuzabil sau, dimpotrivă, fraudulos.

8. Reorganizarea

Procedura reorganizării se realizează în temeiul unui plan prin care se stabilesc obiectivele urmărite și mijloacele de realizare a acestor obiective, în scopul achitării datoriilor debitorului insolvent, potrivit unui program de plată a creanțelor.¹⁷

Proiectul legii privind insolvența persoanei fizice permite debitorului să propună un plan de reorganizare a activității sale, plan ce va fi supus confirmării judecătorului.

În termen de cel mult 180 de zile de la data deschiderii procedurii, planul de reorganizare trebuie să fie supus procedurii confirmării. Astfel, debitorul va avea la dispoziție maxim 180 de zile pentru întocmirea planului de reorganizare și supunerea acestuia spre aprobare judecătorului.

Prin plan, debitorul va putea propune încetarea sau respingerea unor contracte și, respectiv, continuarea altor contracte. De asemenea, debitorul va putea propune și modificarea unor creanțe înscrise în tabelul de creanțe, cu condiția ca planul să asigure un tratament echitabil al creditorilor defavorizați prin astfel de modificări ale creanțelor. De asemenea, la art. 24 din Proiectul de lege privind procedura persoanei fizice se arată că, pentru a putea fi confirmat de judecător, planul trebuie să fie propus cu bună-credință, să fie serios și credibil și să conțină un program de plată a creanțelor.

Astfel, spre deosebire de prevederile Legii nr. 85/2006 potrivit cărora planul de reorganizare va fi votat în cadrul adunării creditorilor pe diferitele categorii de debitori și doar în situația în care planul trece, el va fi confirmat de către judecător. În cazul insolvenței persoanei fizice, judecătorul este cel care va confirma sau respinge planul de reorganizare după ce îl va asculta pe debitor, administrator și reprezentantul creditorilor.

Dacă planul de reorganizare va fi confirmat, el constituie titlu executoriu contra debitorului. Reorganizarea judiciară se întinde pe o perioadă de maxim 3 ani de la data confirmării. Orice persoană interesată va putea solicita judecătorului încetarea reorganizării judiciare dacă planul este încălcat sau acesta devine imposibil de executat. În situația în care se va dispune încetarea reorganizării judiciare, judecătorul va dispune și trecerea la falimentul personal.

Judecătorul va respinge planul de reorganizare și va dispune trecerea la falimentul personal dacă debitorul nu depune planul de reorganizare în termen de 180 de zile de la data deschiderii procedurii, sau dacă, deși îl depune în termen, acesta este respins pe motiv că a fost propus cu rea-credință, este neserios și necredibil și nu conține un program de plată a creanțelor, sau din alte asemenea motive ce pot fi invocate de către reprezentantul creditorilor sau de către administratorul judiciar, dacă debitorul a mai beneficiat de o reorganizare judiciară în ultimii 5 ani.

9. Falimentul

Falimentul personal se deschide în următoarele situații:

- dacă debitorul este de rea-credință sau dacă debitorul este fraudulos;

- dacă debitorul a mai beneficiat de o procedură de reorganizare judiciară în ultimii 5 ani

- sau dacă anterior a fost decăzut profesional sau i s-a interzis să desfășoare anumite activități, în sensul art. 33 alin.(2);

- dacă debitorul nu a propus niciun plan în termenul de 180 de zile sau dacă planul propus

- în termen a fost respins de judecător;

- dacă un plan de reorganizare a eșuat;

- dacă debitorul cere direct falimentul personal, odată cu deschiderea procedurii.¹⁸

Deschiderea procedurii falimentului personal are ca efecte lichidarea bunurilor debitorului, inclusiv a creanțelor sale, în maxim 5 luni de la rămânerea irevocabilă a hotărârii de trecere la faliment, precum și desesizarea debitorului și numirea lichidatorului judiciar. Instituirea unui termen limită înlăuntrul căruia lichidatorul va fi obligat să valorifice bunurile debitorului poate crea prejudicii creditorilor, în sensul că există posibilitatea ca, presat de termenul imperativ de 5 luni, administratorul să ofere bunul cumpărătorului care este interesat de acel bun, nemaifiind posibilă o căutare a ofertei celei mai avantajoase. De asemenea, recuperarea creanțelor pe care debitorul aflat în faliment le are față de debitorii săi este dificil de realizat în termen de 5 luni, mai ales dacă avem în vedere faptul că aceste creanțe pot implica proceduri judiciare ce se vor afla sau se află deja pe rolul instanțelor de judecată.

Sumele rezultate din lichidarea bunurilor debitorului se vor distribui după cum urmează:

- cheltuieli de subzistență ale debitorului și familiei sale pe termen de 1 an; nivelul acestor

- cheltuieli se stabilește de judecător, la propunerea lichidatorului judiciar și cu ascultarea reprezentantului creditorilor;

- cheltuieli de procedură, inclusiv onorariile administratorului judiciar sau ale

- lichidatorului judiciar;

- creanțele înscrise în lista creanțelor acceptate să participe la procedură, în următoarea ordine de preferință:

- creanțe beneficiare de privilegii sau garanții reale;

- creanțe chirografare;

- creanțe rezultate din acte juridice cu titlu gratuit;

- creanțe rezultate din împrumuturi acordate debitorului de soțul sau rudele acestuia până la gradul al IV-lea inclusiv).

Judecătorul va putea acorda, prin încheiere motivată, dreptul debitorului al cărui faliment a fost declarat scuzabil ca, individual sau împreună cu familia sa, să rămână în locuință pe termen de 2 ani după închiderea procedurii. Beneficiul scuzabilității se va acorda după ascultarea debitorului și analiza opiniei lichidatorului judiciar și a reprezentantului creditorilor.

Beneficiul scuzabilității nu poate fi acordat debitorului de rea-credință sau debitorului fraudulos. Cu toate acestea, dacă debitorul sau familia sa ar fi puși într-un pericol grav în cazul evacuării imediate din locuință, judecătorul va putea permite acestora să rămână în locuință pe termen de 3 luni de la data încetării procedurii, sub sancțiunea evacuării pe calea executării silite.

10. Închiderea procedurii

Procedura insolvenței persoanei fizice se va încheie la finalizarea cu succes a reorganizării judiciare, sau la terminarea lichidării, precum și în orice stadiu al procedurii

dacă debitorul achită cel puțin 75% din totalul creanțelor acceptate în lista creanțelor.

Ca urmare a închiderii procedurii, debitorul al cărui faliment a fost declarat scuzabil va beneficia de ștergerea tuturor datoriilor anterioare închiderii procedurii.

Debitorul de rea-credință și debitorul fraudulos vor fi ținuți în continuare de toate datoriile anterioare procedurii, dacă acestea nu se vor fi prescris. Cu titlu de sancțiune, odată cu închiderea procedurii, judecătorul va putea dispune decăderi profesionale și interdicții de a desfășura anumite activități de natura celor care au dus la insolvență. Termenul acestor decăderi și interdicții este de maxim 7 ani de la data închiderii procedurii.

11. Scurte concluzii cu privire la proiectul de lege privind insolvența persoanei fizice

Extinderea procedurii insolvenței la persoanele fizice reprezintă o necesitate. Ar trebui căutate cu preeminență considerentele interne, rațiunile intrinseci societății noastre care conduc la modificarea legii. Ar trebui prezumată că modificarea legii este făcută pentru a marca o anumită evoluție legislativă bazată pe studiul situației de fapt create de normele precedente. Atunci când o lege „rupe tradiția” o face pentru a marca o evoluție internă, pentru a consacra observațiile și criticile aduse reglementării anterioare și pentru a satisface noile nevoi ale societății.

În prezent, noțiunea de „insolvență a comercianților” este depășită, iar definiția stării de insolvență văzută ca eșecul comerciantului trebuie să fie regândită. Astfel, insolvența și insolvabilitatea nu vor mai fi privite exclusiv prin raportare la activitatea comercială desfășurată de către un comerciant persoană fizică sau juridică, ci și ca o stare de fapt care se întâlnește și în cazul persoanelor fizice, simpli particulari. Această stare de fapt întâlnită și în cazul particularilor trebuie să fie reglementată pentru a primi protecția juridică corespunzătoare atât în ceea ce-l privește pe debitor dar și în ceea ce îi privește pe creditori.

Este illogic ca același fapt, încetarea de plăți, să aibă consecințe diferite după cum debitorul este comerciant sau necomerciant. În cazul deschiderii procedurii insolvenței asupra debitorului comerciant, natura civilă sau comercială a creanței nu prezintă niciun impediment pentru ca creditorii să se înscrie în tabelul creanțelor. Dacă se asimilează creditorii civili și cei comerciali, de ce să nu se asimileze și debitorii civili cu cei comerciali, de vreme ce ambii recurg la credite.

De asemenea, inexistența unei reglementări legale pentru debitorul necomerciant aflat în insolvență constituie o lipsă de protecție juridică și o discriminare atât prin raportare la debitor, cât și prin raportare la creditorii acestuia. Este necesară protecția drepturilor și intereselor creditorilor deopotrivă și în raport cu debitorul civil ca și în raport cu debitorul comerciant. Nu se justifică lăsarea debitorilor civili să-și administreze averea, având astfel posibilitatea să-și ascundă activul.

Necesitatea unei reglementări a eșecului necomercianților persoane fizice reprezintă o integrare firească în domeniul de aplicare a procedurii insolvenței a tuturor tipurilor de debitori, indiferent de calitatea acestora. Aplicarea unei proceduri a insolvenței și necomercianților se va dovedi foarte utilă, mai ales dacă luăm în considerare ultimele date statistice care arată că anul 2009 sumele înregistrat cu întârzieri la plată s-au apropiat de trei miliarde de lei, iar mai mult de trei sferturi din

această valoare a fost înregistrată cu restanțe mai mari de 90 de zile. În anul 2009 peste un milion de împrumuturi au fost catalogate ca fiind restante.

Aproape unul din opt împrumuturi acordate persoanelor fizice este înregistrat cu o rată având restanța mai mare de 30 de zile. Pe parcursul anului trecut, în Biroul de Credit figurau aproximativ 4,4 milioane de persoane fizice care au contractat un credit, numărul total al finanțărilor acordate fiind mai mare de șapte milioane. Din informațiile furnizate de Banca Națională a României reiese că, în decembrie 2009, peste un milion de împrumuturi erau înregistrate cu întârzieri la plată. Cele mai multe restante provin din creditele de nevoi personale Astfel, în decembrie 2009, valoarea totală a întârzierilor la plată a urcat la 2,84 miliarde de lei, în creștere cu 190% față de nivelul înregistrat la sfârșitul anului 2008.

Simultan cu majorarea valorii restanțelor a crescut și numărul persoanelor care nu și-au mai achitat ratele la împrumuturi. Astfel, peste 683.300 de persoane figurau în evidențele Biroului de Credit cu datorii la bancă, numărul acestora fiind cu 52% mai mare decât cel din decembrie 2008.¹⁹

Note

¹ R. Bock, *Einführung in das neue Insolvenzrecht*, Verlag J.C.B. Mohr (Paul Siebeck), Tübingen, 1995, pag. 190;

² Ibidem, pag. 192;

³ I. Adam, C. N. Savu, *Legea procedurii insolvenței. Comentarii și explicații*, op. cit., pag. 49-50;

⁴ Curtea de Apel Pitești, Decizia nr. 509/R-C din 04 mai 2007;

⁵ Curtea de Apel Brașov, Decizia nr.37/R/2000;

⁶ A se vedea în acest sens, Tribunalul București, secția a VII-a comercială, Sentința comercială nr. 2278 din 16 mai 2008, pronunțată în Dosar nr. 33425/3/2007, nepublicată; citată de C. B. Nász, *Deschiderea procedurii insolvenței*, op. cit., pag. 376 – 377;

⁷ S. Beck, P. Depre, *Praxis der Insolvenz. Ein Handbuch für die Beteiligten und ihre Berater*, Verlag Franz Vahlen, München, 2003, pag. 1426;

⁸ I. Adam, C. N. Savu, *Legea procedurii insolvenței. Comentarii și explicații*, op. cit., pag. 321;

⁹ Curtea de Apel București, Secția comercială, Decizia nr. 49/199;

¹⁰ Art. 3, lit. e din Proiectul de lege privind insolvența persoanelor fizice;

¹¹ W. Uhlenbruck, *Das neue Insolvenzrecht, Insolvenzverordnung und Einführungsgesetz nebst Materialien mit Praxishinweisen*, Zap-Verlag für die Rechts- und Anwaltspraxis, Berlin, 1994, pag. 270;

¹² S. Beck, P. Depre, *Praxis der Insolvenz. Ein Handbuch für die Beteiligten und ihre Berater*, op.cit., pag. 1449;

¹³ R. Bindemann, *Handbuch Verbraucherkonkurs. Eine praxisorientierte Einführung für Schuldner, Schuldenberater, Gläubiger und Rechtsberater*, [Nomos Verlagsgesellschaft](http://www.nomos-verlagsgesellschaft.de), Baden-Baden, 2004, pag. 154;

¹⁴ W. Uhlenbruck, *Kommentar zur Insolvenzordnung, 12-te Auflage*, Verlag Franz Vahlen, München, 2009, pag. 654;

¹⁵ I. Adam, C. N. Savu, *Legea procedurii insolvenței. Comentarii și explicații*, op. cit., pag. 106;

¹⁶ A se vedea Decizia nr. 1137 din 4 decembrie 2007 a Curții Constituționale cu privire la interpretarea dispozițiilor art. 7 din Legea nr. 85/2006;

¹⁷ A se vedea S. David, *Procedura reorganizării judiciare în sistemul Legii nr. 64/1995*, Revista de Drept Comercial nr. 5 din 1996

¹⁸ În acest caz procedura va dura maxim 5 luni;

¹⁹ www.financiarul.com, Articolul cu titlul Persoanele fizice aveau, în decembrie, peste un milion de credite restante, scris de Costi Dobrea, a fost publicat în cotidianul Financiarul la data de 10 februarie 2010;

Dreptul de opțiune al administratorului judiciar sau lichidatorului cu privire la menținerea sau denunțarea contractelor încheiate de debitorul insolvent anterior deschiderii procedurii

(Partea a III-a)

(continuare din nr.34/2010)

Av. drd. Florentina Folea

8. Interesele protejate prin exercitarea dreptului de opțiune

Dreptul de opțiune conferă practicianului în insolvență posibilitatea legală de a efectua o selecție în multitudinea de contracte și angajamente asumate de comerciantul insolvent și aflate în curs la data deschiderii procedurii.

Dacă singurul criteriu enunțat de lege este „creșterea la maximum a valorii averii debitorului”, interesul protejat nu poate fi altul decât cel al întreprinderii aflată în stare de insolvență, respectiv utilitatea contractului fie pentru redresarea acesteia, fie pentru preservarea averii acesteia în considerarea lichidării patrimoniului în faliment.

Așadar, ceea ce conferă legitimitate unei neexecutări a contractului care vine în contradicție cu principiile dreptului civil este chiar interesul protejat. Neexecutarea contractului este în principal justificată prin exercitarea dreptului de opțiune pe care art.86 din Legea nr.85/2006 îl conferă administratorului judiciar sau, după caz, lichidatorului, în condițiile în care unul dintre contractanți este supus procedurii insolvenței.

Menținerea contractelor îndeosebi în perioada de observație este de cele mai multe ori vitală pentru debitorul care dorește să demonstreze că planul de reorganizare pe care dorește să îl propună este viabil, apelând și în perioada de reorganizare judiciară la relațiile de afaceri construite anterior intrării în insolvență.

Opțiunea acordată administratorului judiciar sau lichidatorului presupune o alegere, o selecție a acelor contracte aflate în curs la data deschiderii procedurii care servesc cel mai bine interesului protejat, selecție ale cărei efecte se repercutează în mod iremediabil asupra situației întreprinderii și a posibilităților sale de redresare.

Criteriile care stau la baza efectuării acestei selecții sunt în principal de natură economică, practicianul în insolvență fiind chemat să aprecieze dacă menținerea contractului nu depășește capacitățile financiare ale întreprinderii, dacă prestațiile furnizate sunt indispensabile continuării activității, dacă modalitățile de executare a contractului sunt avantajoase pentru întreprindere etc.

Dreptul de opțiune în materia continuării contractelor este un drept care asigură o funcție socială, executarea sa urmărind un interes general. Este puțin probabil ca decizia practicianului în insolvență să fie ghidată de o intenție răuvoitoare, menită să prejudicieze cocontractantul. În fața unei asemenea atitudini însă,

contrară finalității pentru care dreptul de opțiune a fost acordat, cocontractantul se poate adresa judecătorului sindic pentru sancționarea fraudei ce are caracterul unui abuz de drept.

Intruziunea interesului întreprinderii în sfera contractuală odată cu deschiderea procedurii insolvenței împotriva unuia dintre contractanți consacră prioritatea interesului exterior față de cel al părților, modificând regimul și executarea contractului inițial încheiat. Aceasta în condițiile în care, în dreptul comun, situația particulară a contractanților sau circumstanțele specifice, cu excepția forței majore, nu pot justifica neexecutarea obligațiilor chiar dacă executarea a devenit mai dificilă și mai oneroasă. Cu toate acestea, în speță, intervenirea unui eveniment ulterior – deschiderea procedurii insolvenței – permite uneia din părți să nu execute prestația la care s-a obligat în baza unui contract valabil.

Soluția originală găsită de legiuitor prin care interesul întreprinderii supusă procedurii poate legitima neexecutarea contractului se explică în parte prin concepția admisă potrivit căreia această entitate reprezintă o sumă de interese distincte, în special cele ale creditorilor, acționarilor, salariaților, partenerilor economici. O apropiere poate opera între interesul întreprinderii reținut de legea insolvenței și noțiunea de interes general de drept comun care este prezentă în teoria contractelor și limitează libertatea contractuală.

Cu referire la interesul protejat prin măsura menținerii sau denunțării contractelor, consideram relevantă o decizie recentă¹ a Curții de Apel București pe care o vom prezenta mai jos.

Prin sentința comercială nr.3028/16.11.2006 pronunțată de Tribunalul București – Secția a VII-a Comercială în dosarul nr.31/3/1999, prima instanță a respins contestația formulată de către locatarul imobilului aflat în proprietatea debitoarei, împotriva măsurii lichidatorului de reziliere a contractului de locațiune.

În susținerea contestației, contestatoarea a arătat că prețul a fost majorat succesiv prin acte adiționale și că măsura lichidatorului este neîntemeiată față de prevederile legii insolvenței deoarece, în principal, aceasta trebuie justificată de necesitatea creșterii la maximum a averii debitorului, or măsura desființării contractului de închiriere nu face decât să excludă posibilitatea măririi patrimoniului debitoarei, cu atât mai mult cu cât nu există oferte mai avantajoase pentru închirierea spațiului.

Instanța de fond a invocat în considerente dispozițiile art.86 din Legea nr.85/2006, potrivit cărora lichidatorul poate denunța orice

contract în curs, inclusiv închirierile neexpirate ale debitorului. De asemenea, față de dispozițiile art.91 din lege, instanța de fond a arătat că desființările contractelor de închiriere prin măsuri dispuse de către lichidator pot interveni dacă chiria este inferioară celei practicate pe piață. Reținând că de la data ultimei majorări a chiriei a trecut un interval de circa 2 ani și că, potrivit evaluărilor realizate, această chirie este sub prețul pieței, că între părți există neînțelegeri, locatarul refuzând plata chiriei de piață, dar și că măsura lichidatorului este justificată de preocuparea reală a creșterii averii debitorului, măsura acestuia a fost considerată întemeiată și justificată, iar contestația respinsă.

Împotriva acestei hotărâri a declarat recurs locatarul, motivat de faptul că instanța de fond a făcut o greșită aplicare a dispozițiilor art.86 din Legea nr.85/2006, omițând să rețină două aspecte esențiale, și anume că scopul măsurii lichidatorului trebuie să fie subordonat creșterii la maximum a averii debitorului și că nu se pot denunța contracte executate în totalitate sau substanțial de către toate părțile implicate. De asemenea, recurenta a arătat că nu exista nicio ofertă mai avantajoasă din partea vreunui terț în sensul închirierii imobilului la un preț mai mare decât cel oferit de locatar și că nu este reală afirmația potrivit căreia majorarea chiriei ar fi fost refuzată de locatar, lichidatorul ne-notificând niciodată acestei părți intenția sa. Se arată de asemenea că între părți contractul durează de aproape 7 ani, fiind executat substanțial de către toate părțile implicate, singurul moment în care poate să își înceteze efectele fiind cel al vânzării la licitație.

În susținerea recursului, recurenta mai arată că în mod eronat s-a reținut de prima instanță că lichidatorul a denunțat contractul de închiriere, fiind evident că această măsură nu a fost niciodată luată în temeiul art.86 din Legea nr.85/2006. Astfel, recurenta confirmă primirea unei adrese prin care îi era solicitată majorarea chiriei, însă arată că această adresă a fost semnată de directorul general al debitoarei, care nu mai avea calitate de reprezentare a debitoarei la data respectivă.

Se mai arată că niciodată intenția lichidatorului de majorare a chiriei nu a fost adusă la cunoștința recurentei, fiind notificată direct de către lichidator că, urmare a refuzului de stabilire a quantumului chiriei, contractul este reziliat, nefiind astfel vorba de o denunțare a contractului în sensul art.86. Recurenta arată că măsura lichidatorului are în vedere dispozițiile art.1436 Cod civil, derivând din calitatea derizorie a prețului. Astfel, partea distinge net între reziliere ca sancțiune pentru conduita culpabilă în neîndeplinirea obligațiilor contractuale și denunțarea contractului în temeiul art.86 din Legea nr.85/2006, arătând că aplicarea sancțiunii rezilierii este abuzivă și nefondată, cu atât mai mult cu cât analiza acestui contract a fost pusă în discuția adunării creditorilor, în care însă nu a fost luată nicio decizie, iar după două luni s-a comunicat măsura rezilierii.

Un alt motiv de recurs vizează greșita aplicare și interpretare a dispozițiilor art.91 din Legea nr.85/2006, având în vedere că intenția lichidatorului de denunțare a contractului și de reactualizare a nivelului chiriei nu au fost niciodată comunicate recurentei.

Analizând recursul din perspectiva criticilor formulate, Curtea îl apreciază neîntemeiat și îl va respinge, pentru următoarele considerente.

Față de prevederile art.86 din Legea nr.85/2006, subordonate principiului eficientizării averii debitorului, dar și cele art.91 al aceleiași legi, se impune nu doar verificarea executării contractului de către părțile contractante, dar și profitabilitatea menținerii sale pentru debitorul aflat în procedură, sens în care legea prezumă neprofitabile pentru debitor acele contracte de închiriere ale

debitorului pentru care nivelul chiriei este stabilit la un nivel inferior prețului pieței. Curtea nu consideră că argumentul denunțării contractului de închiriere a fost susținut de neexecutarea culpabilă a acestuia de către locatar, pentru argumentul că, potrivit tezei a doua a art.86, în măsura în care inițiativa denunțării contractului aparține terțului prin notificarea adresată lichidatorului care va răspunde sub sancțiunea de a nu mai putea cere executarea contractului, premisa situației reglementate de acest text nu se suprapune speței. Astfel, în cazul reglementat de art.86 al.1 din Legea nr.85/2006, culpa neexecutării unui contract aparține debitorului în insolvență, iar administratorul are libertatea de a decide continuarea executării contractului dacă acesta profită debitorului în procedura de insolvență.

În aceste condiții, Curtea a apreciat ca textul de lege care guvernează situația litigioasă este exclusiv art.91 din Legea nr.85/2006, astfel că temeinicia și legalitatea hotărârii primei instanțe va fi realizată din perspectiva acestui text.

Or, în aceste condiții, legea permite lichidatorului analiza profitabilității contractului pentru debitorul aflat într-o situație specială, falimentul, situație care sustrage contractul principiului imperativ al stabilității, pentru cazul în care conduita asumată de părți este păgubitoare pentru debitor, adică atunci când chiria negociată este inferioară prețului pieței.

În aceste condiții, Curtea reține că actele dosarului relevă că debitorul a avut inițiativa modificării chiriei la prețul pieței pentru adaptarea contractului la cerințele art.91 din Lege, deși această obligație nu este instituită în sarcina debitorului aflat în faliment. Or, din raportul de expertiză contabilă efectuat în cauză având ca obiect analiza profitabilității contractului de închiriere dintre părți, rezultă în mod evident că nivelul chiriei este inferior valorii de piață a acesteia.

Astfel, Curtea consideră lipsit de relevanță motivul de recurs potrivit căruia lichidatorul a denunțat contractul de închiriere deși nu a făcut dovada unei oferte mai profitabile din partea unui terț și că nu a solicitat locatarului renegocierea chiriei, reținând că, față de dispozițiile legale incidente, aceste condiții nu sunt impuse conform art.91, dar și că practic, în cauză s-a încercat soluționarea amiabilă a diferendului, iar debitoarea a încercat prin corespondența sa cu recurenta să adapteze nivelul chiriei la nivelul pieței pentru menținerea raportului contractual.

În ceea ce privește motivul de recurs potrivit căruia propunerea de renegociere a chiriei la un nivel adaptat prețului pieței emană de la o persoană care nu are calitatea de reprezentant al debitoarei, deci nu putea produce efecte juridice, Curtea reiterează concluziile sale anterioare și arată că inițiativa renegocierii în scopul salvării contractului nu este o condiție pentru incidența și aplicarea dispozițiilor art.91 din Legea insolvenței, iar denunțarea contractului în cauză nu este supusă dispozițiilor art.86 din acest act normativ.

În același sens, Curtea consideră că pentru infirmarea legalității măsurii lichidatorului contestată în această cauză, nu poate fi reținută lipsa inițiativei proprii a lichidatorului la renegocierea contractului în lipsa unei proceduri impuse de lege în acest scop, dar subliniază că între părți a avut loc o corespondență pe acest subiect, fiind evidentă intenția debitoarei de a menține contractul la un nivel care să corespundă condițiilor legale.

În privința motivului de recurs invocat în sensul că nu există o hotărâre a adunării creditorilor în problema denunțării contractului de închiriere, Curtea reține că, potrivit art.25 lit.e) din Legea nr.85/2006, între principalele atribuții ale lichidatorului se număra și acela al menținerii sau denunțării unor contracte, măsurile luate fiind raportabile atât judecătorului-sindic cât și comitetului creditorilor. În

consecință, măsura denunțării unor contracte este supusă unui control a posteriori adunării creditorilor sau judecătorului-sindic pe calea contestației, astfel că împrejurarea că, deși această problemă a fost deferită spre analiză acestei adunări conform convocatorului, fără a exista o deliberare asupra acestei chestiuni de natură a infirma legalitatea măsurii lichidatorului, este o afirmație lipsită de temei.

Pentru analiza celorlalte critici aduse hotărârii primei instanțe, Curtea arată că actele juridice ale lichidatorului sunt acte juridice în sensul larg al conceptului, de aceea pentru aprecierea lor, trebuie avute în vedere regulile de interpretare a actelor juridice, reguli care impun aprecierea după conținut și după voința reală a părții de la care actul emite, potrivit art.977 Cod civil.

Or, independent de denumirea dată termenilor de către lichidator prin notificarea intenției sale de denunțare a contractului, semnificația voinței lichidatorului prin actul emanat este aceea a denunțării contractului pentru faptul că în privința imobilului ce a făcut obiectul contractului denunțat, chiria este semnificativ situată sub nivelul prețului pieței.

A da eficiență unui formalism excesiv tras din sensul literal al termenilor folosiți în aceste acte de către lichidator, înseamnă a infirma regulile de bază ale stabilirii voinței reale a părții, voință care a fost aceea a denunțării contractului în temeiul art.91 din Legea nr.85/2006, independent de utilizarea unei terminologii greșite sau de indicarea unor texte de lege care nu au incidență directă asupra măsurilor adoptate de debitorul aflat în procedură.

Pentru toate considerentele de fapt și de drept prezentate în aceasta motivare, Curtea a considerat recursul neîntemeiat, cu consecința respingerii acestuia, apreciind ca soluția primei instanțe s-a întemeiat pe o corectă stabilire a situației de fapt și aplicare a legii.

9. Efectele exercitării dreptului de opțiune

Menținerea contractelor și continuarea relațiilor comerciale bazate pe acestea vor conduce la crearea a ceea ce a fost numit “contract forțat”, contractantul debitorului neputând să se desprindă de o convenție așezată de un terț (administrator judiciar, lichidator, chiar judecător-sindic) sub protecția justiției.

Pe de altă parte, o problema se poate ridica și cu privire la caracterul revocabil sau irevocabil al opțiunii din perspectiva practicianului în insolvență. Astfel, într-o opinie s-a arătat că² “odată exprimată opțiunea în sensul menținerii contractului, administratorul judiciar sau lichidatorul nu va mai putea reveni asupra acesteia și este ținut să asigure executarea contractului asumat, chiar dacă din diverse considerente contractul devine oneros pentru averea debitorului, deoarece manifestarea de voință nu este revocabilă”.

Considerăm că această interpretare restrictivă trebuie nuanțată raportat la particularitățile fiecărei spețe în parte, pornind chiar de la scopul procedurii instituit prin art. 2 din Legea nr. 85/2006.

Astfel, dacă opțiunea privind menținerea unui contract a fost exercitată în considerarea ipotezei reorganizării debitorului, în cazul în care o asemenea ipoteză nu mai este viabilă datorită respingerii planului de reorganizare sau chiar a eșuării procedurii de reorganizare după aprobarea planului, intrarea în faliment a debitorului trebuie interpretată ca fiind un element esențial de natură să modifice opțiunea exercitată inițial.

Situația este cu atât mai dificilă cu cât la data opțiunii, administratorul judiciar sau lichidatorul nu are posibilitatea modificării clauzelor contractelor pe care dorește să le mențină, astfel încât clauze vădit dezavantajoase anterior negociate, chiar dacă sunt acceptate la un anumit moment în considerarea protecției

interesului general (în ipoteza reorganizării), pot deveni inacceptabile în faliment (spre exemplu, situația în care debitorul deține cu titlu de chirie hala de producție, contractul de închiriere fiind încheiat pe o perioadă de 10 ani cu posibilitate de denunțare doar după primii 5 ani, iar debitorul intră în procedura insolvenței în anul 1 de derulare a contractului. Dacă pentru primul an contractul poate fi menținut în considerarea perspectivei reorganizării, eșuarea acestei variante nu justifică menținerea contractului și plata chiriei pentru următorii 4 ani).

De asemenea, în momentul în care decide continuarea contractelor, administratorul judiciar trebuie să se asigure că beneficiază de **fondurile necesare efectuării plăților contraprestațiilor furnizate debitorului**.

Curtea de Casație franceză³ a reținut responsabilitatea civilă a administratorului judiciar care a contrasemnat facturile fără a fi verificat în prealabil posibilitatea de plată a contractantului ori a considerat că un lichidator nu poate solicita continuarea unui contract dacă nu este în măsură să furnizeze prestațiile promise.

În cazul contractelor cu executare sau plăți eșalonate în timp, chiar dacă opțiunea a fost exercitată, administratorul judiciar poate decide încetarea acestor contracte în momentul în care apreciază că nu va mai dispune de fondurile bănești necesare efectuării plăților pentru viitor. Este vorba despre o obligație de vigilență a administratorului, care trebuie să se manifeste așadar nu doar cu ocazia exercitării opțiunii inițiale, dar și la fiecare termen pentru a ști în ce măsură este posibilă acoperirea costurilor, pentru a putea să îi pună capăt dacă acest lucru se va dovedi că nu mai este posibil⁴.

Contractul va fi menținut în **condițiile agreeate inițial**, administratorul judiciar sau lichidatorul neavând dreptul de a-l modifica în mod unilateral⁵.

Așadar, odată contractul continuat, **fiicare** dintre părți este ținută să își îndeplinească propriile obligații conform prevederilor contractuale.

Astfel, au fost calificate ca nefiind conforme acestor reglementări, deciziile administratorului judiciar de a continua un contract de agenție comercială cu limitarea comisionului agentului ori de a continua un contract fără a respecta condițiile de livrare convenite. Nimic nu autorizează imixtiunea administratorului judiciar în relațiile dintre părți și modificarea termenilor convențiilor lor, principiul forței obligatorii a contractului găsindu-și pe deplin aplicabilitatea și puterea de îndată ce administratorul judiciar a optat pentru continuarea contractului⁶.

Ne întrebăm însă, raportat la competența exclusivă atribuită judecătorului-sindic de art.6 al.1 din Legea nr.85/2006, în ce măsură existența unei clauze compromisorii ori care atribuie competența de soluționare a eventualelor diferende rezultând din contract unei anumite instanțe, își va produce efectele spre exemplu în materia stabilirii despăgubirilor acordate contractantului în temeiul art.86 al.2 din această lege.

Apreciem că regulile cu privire la competență sunt stabilite de legiuitor în mod absolut, acestea urmând să se aplice cu prioritate chiar față de clauze contractuale derogatorii.

De asemenea, subliniem faptul că Legea nr.85/2006 conține o singură prevedere referitoare la posibilitatea modificării contractelor continuate, însă numai cu acordul cocontractanților⁷, și anume în privința contractelor de credit bancar. Astfel, după realizarea acordului dintre bancă și administratorul judiciar sau lichidator cu privire la modificările ce se impun a fi aduse contractului de credit (în derulare), modificările vor fi supuse aprobării comitetului creditorilor care va verifica dacă acestea sunt efectuate atât în interesul debitorului, cât și în cel al creditorilor.

Așadar, fiind legea părților, contractul continuă să guverneze raporturile dintre părți, în toate dispozițiile sale. Încălcarea de către una dintre părți a obligațiilor sale poate conduce la rezilierea contractului, chiar dacă respectivul contract a fost menținut.

Contractantul este obligat să execute contractul dacă debitorul – parte în contract – își îndeplinește propriile obligații. Subliniem faptul că acesta nu se poate prevala de neexecutarea de către debitor a unor obligații anterioare deschiderii procedurii.

Din perspectiva administratorului judiciar, exercitarea opțiunii în sensul menținerii contractelor după deschiderea procedurii presupune furnizarea prestațiilor promise contractantului debitorului. Chiar dacă debitorului nu i s-a ridicat dreptul de administrare, în exercitarea obligațiilor de supraveghere și control, administratorului judiciar îi revine obligația de a urmări executarea de către părți a contractului continuat. Dacă prestația debitorului presupune plata unor sume de bani, acestea trebuie plătite fără întârziere, cu excepția cazului în care contractantul debitorului agreează asupra unei amânări a plății.

În mod similar, în dreptul francez, „administratorul este singurul care are dreptul de a solicita executarea contractelor în curs”, opțiune derogatorie de la dreptul comun. Așadar, pe de o parte, administratorul va putea impune continuarea contractului fără ca cealaltă parte contractantă să îi poată opune o excepție de neexecutare bazată pe neplata creanțelor anterioare deschiderii procedurii. Se creează astfel o scutire a debitorului de neplata obligațiilor anterioare. Dar această scutire se referă exclusiv la neexecutarea obligațiilor financiare. Excepția de neexecutare a contractului va putea subzista dacă aceasta nu are drept efect neexecutării pecuniare. Pe de altă parte, administratorul va putea decide să nu continue contractul dacă apreciază că acesta nu este necesar, deschizând posibilitatea rezilierii unilaterale.⁸

Regimul creanțelor contractantului asupra debitorului în cazul denunțării contractului

O problemă care se impune a fi analizată în acest context este cea a regimului creanței contractantului rezultată din contractul care încetează, respectiv dacă ne vom găsi în prezența unor creanțe anterioare sau ulterioare deschiderii procedurii.

Efectuarea acestei distincții prezintă un interes deosebit în procedură, în condițiile în care creanțele anterioare trebuie să suporte toate restricțiile impuse de deschiderea procedurii (suspendarea curgerii penalităților și dobânzilor, suspendarea urmăririlor individuale, posibilitatea de achitare doar în condițiile planului de reorganizare sau a distribuirii din faliment etc.) în timp ce creanțele ulterioare sunt plătite în perioada de observație și de reorganizare pe măsură ce devin scadente, iar în caz de faliment beneficiază de prioritate la distribuire (în condițiile art.123 pct.3 din Legea nr.85/2006).

În doctrină⁹ distincțiile au fost făcute în funcție de tipul contractului (cu executare succesivă sau dintr-o dată).

Astfel, în cazul contractului cu executare succesivă, făcând aplicarea art.86 al.7 din Legea nr.85/2006, se poate concluziona în sensul că acele creanțe care au curs până la deschiderea procedurii vor fi considerate creanțe anterioare și vor fi înscrise în tabelul creanțelor. Creanțele rezultând din contracte continuate prin actul de voință al administratorului judiciar sau lichidatorului și care devin scadente după data deschiderii procedurii, vor fi considerate creanțe ulterioare (cu toate beneficiile procedurale care decurg din această calificare).

În cazul contractului cu executare *uno actu*, dar care nu a fost executat în proporție substanțială anterior deschiderii procedurii, atunci prestația debitorului va fi considerată ca fiind o creanță ulterioară.

În situația în care dreptul de opțiune se manifestă în sensul **denunțării contractului**, potrivit art. 86 al. 2 din Legea nr. 85/2006, contractantul poate introduce împotriva debitorului o **acțiune în despăgubiri**.

Deși este destul de surprinzător că neexecutarea unui contract, posibilă prin chiar voința legiuitorului, poate da naștere la despăgubiri, insolvența (și îndeosebi perspectiva reorganizării judiciare) nu constituie un eveniment de forță majoră care să exonereze debitorul de responsabilitatea sa în caz de neexecutare a contractului.¹⁰

Soluționarea unei asemenea acțiuni se realizează în cadrul procedurii, competența revenind judecătorului-sindic¹¹, în condițiile în care acțiunile de drept comun pentru realizarea creanțelor împotriva debitorului sunt suspendate.¹²

O opinie contrară¹³ a fost exprimată în sensul că fiind o acțiune în pretenții derivând din contract, soluționarea acesteia ar reveni instanței de drept comun.

Cu privire la **natura juridică a acestor despăgubiri**, se pune problema izvorului (temeiului) acesteia: răspunderea contractuală a debitorului sau răspunderea delictuală pentru denunțarea contractului?

Ambele răspunderi sunt forme ale răspunderii civile, guvernate de ideea fundamentală a reparării unui prejudiciu patrimonial produs prin fapta ilicită și culpabilă a unei persoane.

Având în vedere asemănările dintre cele două răspunderi, existența acelorași elemente care le condiționează existența (fapta ilicită, vinovăția, prejudiciul și raportul de cauzalitate dintre fapta și prejudiciu), au existat opinii doctrinare¹⁴ în sensul unicității răspunderii.

Opiniile majoritare¹⁵, susținute și de soluțiile jurisprudenței, sunt în sensul dualității răspunderii, răspunderea civilă delictuală reprezentând dreptul comun al răspunderii civile, în timp ce răspunderea civilă contractuală este o răspundere cu caracter special. Prin urmare, ori de câte ori nu avem de-a face cu o răspundere contractuală, vor fi aplicabile regulile privitoare la răspunderea civilă delictuală.

Față de aceste precizări, s-a arătat¹⁶ că pentru a fi în prezența răspunderii civile contractuale este necesar pe de o parte să existe un contract valabil încheiat, iar pe de altă parte, fapta ilicită cauzatoare de prejudicii să constea în neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare a unei obligații contractuale.

Revenind la materia analizată, denunțarea contractului este rezultatul manifestării opțiunii proprii a practicianului în insolvență, în urmărirea scopului maximizării averii debitorului.

Prin urmare, fapta cauzatoare de prejudiciu nu aparține debitorului, ci administratorului judiciar sau lichidatorului în exercitarea propriilor prerogative acordate de lege. Contractantul va putea solicita, așadar, despăgubirile în temeiul răspunderii civile delictuale. Denunțarea contractului nu are în sine caracter delictual, dar regulile răspunderii delictuale sunt dreptul comun pentru orice răspundere extracontractuală.¹⁷

Constatarea dreptului la despăgubiri și stabilirea cuantumului acestora revin în competența judecătorului-sindic.

În ceea ce privește **cauza acestor despăgubiri**, au existat unele dezbateri doctrinale în dreptul francez. Astfel, o parte a autorilor¹⁸ consideră că despăgubirea este acordată pentru ruperea “culpabilă” a legăturii contractuale. Această opinie a fost combătută de o parte a doctrinei franceze pentru care faptul generator al despăgubirii este neexecutarea ocazionată de exercițiul dreptului la opțiune. S-a arătat¹⁹ de asemenea că, odată denunțat, contractul a devenit caduc, ca urmare a “pierderii unui element esențial al validității contractului

prin intervenirea unui eveniment posterior formării sale și independent de voința părților”. În fapt, contractul nu își pierde niciun element primordial, substanța sa nu este alterată, doar supraviețuirea sa, devenită incompatibilă cu continuarea procedurii, este pusă în discuție.

În opinia noastră, dreptul la despăgubiri își are cauza în exercițiul dreptului la opțiune, aparent lipsind noțiunea de culpă. Astfel, de la data deschiderii procedurii, condițiile de economice, financiare și legale în care debitorul își desfășoară activitatea sunt fundamental modificate, schimbarea nefiind (de principiu) imputabilă debitorului.

Față de principiul general al continuării contractelor, administratorului judiciar sau lichidatorului îi revine dreptul suveran de a aprecia asupra oportunității menținerii sau denunțării contractelor. În măsura în care acest drept este exercitat în mod abuziv ori nelegal, ori dacă contractantul poate demonstra legătura de cauzalitate dintre exercițiul opțiunii și prejudiciul produs, atunci cu siguranță că acesta are dreptul la despăgubiri.

O astfel de situație generatoare de despăgubiri ar putea fi, spre exemplu, cea în care, în virtutea principiului continuării contractelor, contractantul se aprovizionează cu materie primă pentru furnizarea unor produse specifice debitorului, administratorul judiciar nu își manifestă opțiunea în sensul denunțării contractului în timp util pentru a evita acumularea de produse finite pe stoc la contractant (furnizor), iar la momentul livrării refuză marfa notificând denunțarea contractului.

Desigur că aprecierea asupra legitimității daunelor pretinse, ca și asupra cuantumului acestora nu va fi întotdeauna facilă, în condițiile în care orice contractant (furnizor de bunuri, servicii) care își vede întreruptă o relație contractuală anterior profitabilă se va simți lezată și va apela la ajutorul instanței pentru recuperarea tuturor prejudiciilor pe care le poate lega de faptul denunțării contractului.

La stabilirea despăgubirilor, judecătorul-sindic va ține cont de principiile de drept comun, fiind așadar necesar ca prejudiciul să prezinte un grad suficient de certitudine, chiar pierderea unei șanse, astfel încât să fie suficient de plauzibil și să poată fi invocat. Odată constatată existența prejudiciului, s-a arătat²⁰ că judecătorul-sindic va avea două soluții pentru stabilirea nivelului despăgubirii, fie făcând apel la puterea sa suverană de apreciere, fie referindu-se la eventuale clauze contractuale.

Potrivit acestei opinii, dacă evaluarea despăgubirilor poate decurge dintr-o apreciere suverană a repercusiunilor necontinuării contractelor, ea poate rezulta și din aplicarea eventualelor dispoziții contractuale conținute într-o clauză penală. Această interpretare a fost susținută și de Curtea de Casație franceză printr-o decizie²¹ din 10 decembrie 1991 în care a indicat: “textul articolului 37 al.4 din legea din 25 ianuarie 1985 nu dispune că clauza ce determină cuantumul despăgubirii destinată reparării prejudiciului cauzat locatorului în cazul rezilierii contractului va fi considerată nescrisă după pronunțarea hotărârii de deschidere a reorganizării judiciare a locatarului, o asemenea clauză, cu privire la care părțile au putut conveni în mod liber la semnarea contractului, nu este contrară regulilor egalității dintre creditori”.

Nu împărtășim această soluție jurisprudențială, deoarece odată aflați sub incidența procedurii insolvenței, scopul și principiile acesteia vor prevala față de orice convenții încheiate de părți în perioade în care activitatea de desfășurare în mod normal, iar debitorul era o societate în stare de funcționare.

Ne întrebăm, raportat la speța de mai sus, care este cuantumul despăgubirii la care debitorul a fost obligat în baza clauzei penale. Oare dacă ne-am afla în prezența unor despăgubiri exagerate pentru

denunțarea unui contract de închiriere în condițiile în care spațiul închiriat nu mai este necesar debitorului, va fi acesta obligat să continue contractul de închiriere pentru încă câțiva ani doar pentru a evita plata despăgubirilor? Iar dacă am accepta valabilitatea clauzei penale, cuantumul despăgubirilor nu ar bulversa întreaga procedură deoarece, având caracterul unor creanțe ulterioare deschiderii procedurii, ar trebui plătite cu prioritate fata de masa credală? Ar putea oare judecătorul-sindic ia decizii diferite cu privire la cereri similare de despăgubiri doar pornind de la cuantumul clauzelor penale?

Cu privire la **tratamentul acestor despăgubiri în cadrul procedurii**, doctrina juridică nu este unitară. Astfel, pe de o parte se susține²² că “sumă obținută în urma admiterii acțiunii în despăgubire va putea fi trecută în tabelul creanțelor, ea neputând fi considerată o creanță tardivă”.

În același spirit, s-a arătat că²³ în cazul denunțării unui contract de către administratorul judiciar sau lichidator printr-o manifestare expresă de voință sau prin necomunicarea răspunsului, partea contractantă poate înregistra la același dosar o declarație de creanță. În această opinie se acceptă fără rezerve valoarea clauzei penale stipulată în contract cu privire la despăgubirea la care contractantul este îndrituit.

Într-o altă opinie²⁴ se susține că aceste despăgubiri au regimul plăților curente în sensul art. 3 pct. 14 din Legea nr. 85/2006, deoarece dreptul la despăgubiri se naște în urma denunțării contractului care are loc ulterior deschiderii procedurii.

Încadrarea corectă a acestor creanțe prezintă importanță deosebită în ceea ce privește ordinea de plăți. Dacă acceptăm faptul că este vorba despre plăți curente, contractantul creditor se va îndestula cu prioritate față de ceilalți creditori. În schimb, înscrierea în tabelul de creanțe presupune concurența celorlalți creditori la distribuirea sumelor din averea debitorului.

Aceleași divergente de opinii le întâlnim și în dreptul francez²⁵. Astfel, este făcută distincția tradițională dintre creditorii ale căror creanțe sunt născute anterior deschiderii procedurii (*dans la masse*) și cei ale căror creanțe sunt născute după aceasta dată (*de la masse*). Pornind de la această distincție care opune cele două categorii de creditori, se consideră că aceste despăgubiri reprezintă creanțe privilegiate, pornind de la constatarea că faptul generator, respectiv exercițiul dreptului de opțiune, ar interveni în mod necesar după deschiderea procedurii.

Legiuitorul francez a tranșat această problemă, Legea din 1985 (preluată și prin Legea din 1994), rezervând beneficiile creanței privilegiate doar creditorilor care susțin activitatea întreprinderii prin propriile lor eforturi. Astfel, creditorul care pretinde despăgubirea ca urmare a necontinuării contractului nu a contribuit, prin definiție, la acel efort de salvare a activității și nu poate pretinde un statut privilegiat.

Legea din 1985 a fost însă înlocuită recent de Legea pentru salvarea întreprinderilor nr.2005-845²⁶, care la rândul ei, prin modificarea adusă prin ordonanța nr.2008-1345 din 18.12.2008 (în vigoare din 15.02.2009), elimină limitarea strictă a noțiunii de creanțe născute ulterior deschiderii procedurii la creanțele contractate în vederea desfășurării activității profesionale a debitorului. Astfel, potrivit noii reglementări, vor fi considerate a fi privilegiate și vor beneficia de plata cu prioritate, creanțele născute după deschiderea procedurii “pentru nevoile derulării procedurii sau ale perioadei de observație, ori în contrapartida unei prestații furnizate debitorului în această perioadă”.

Deși textul noii reglementări din legea franceză extinde aria creanțelor născute ulterior deschiderii procedurii și care beneficiază de privilegiile acestei încadrări, față de reglementarea legală este în

continuare dificil de încadrat despăgubirile acordate contractantului în această categorie.

În ceea ce ne privește, față de prevederile legii romane a insolvenței, apreciem încadrarea creanțelor reprezentând despăgubiri rezultate în urma exercitării dreptului de opțiune de către administratorul judiciar sau lichidator în categoria celor născute ulterior deschiderii procedurii ca fiind mai apropiată de principiile care guvernează procedura insolvenței, cu atât mai mult cu cât înscrierea acestora în tabelul de creanțe ar echivala cu asimilarea acestora cu creanțe anterioare deschiderii procedurii, ceea ce nu corespunde realității.

Ne întrebăm dacă, urmare a obținerii unei hotărâri favorabile din acțiunea în pretenții formulată, contractantul este îndreptățit să refuze achitarea sumelor pe care le-ar datora debitorului, invocând **compensația** acestora cu despăgubirile la care ar fi îndreptățit urmare a deciziei judecătorului-sindic.

În primul rând, menționăm faptul că singura ipoteză în care Legea nr.85/2006 permite în mod expres realizarea unei compensări este cea prevăzută de art.52 potrivit căreia un creditor poate să invoce compensarea creanței sale cu cea a debitorului asupra sa, atunci când condițiile prevăzute de lege în materie de compensare legala sunt îndeplinite la data deschiderii procedurii.

În mod evident, despăgubirile la care contractantul ar fi îndreptățit nu existau la data deschiderii procedurii, acestea provenind din exercitarea dreptului de opțiune de către administratorul judiciar sau lichidator care are loc după această dată.

În al doilea rând, trebuie să observăm faptul că, dacă admitem încadrarea despăgubirilor în categoria creanțelor ulterioare deschiderii procedurii, acestea ar beneficia de prioritate la plata în raport cu cele cuprinse în masa credală, ceea ce ar conferi o anumită legitimitate compensării.

Totodată, nu putem ignora ipoteza în care dreptul la despăgubiri ia naștere în perioada de observație, iar până la momentul compensării debitorul trece în faliment. Prioritatea creanței contractantului se va diminua, în cazul distribuirii la faliment aceasta încadrându-se la ordinea de prioritate prevăzută de art.123 pct.3 din Legea nr.85/2006. Or, într-o asemenea ipoteză, efectuarea compensării ar veni în conflict cu caracterul concursual al procedurii insolvenței, permițând unuia dintre creditori satisfacerea cu prioritate a creanței sale în defavoarea celorlalți creditori de rang similar sau superior.

Apreciem că, în absența unui text legal expres și în vederea asigurării respectării principiilor care guvernează procedura insolvenței, compensația nu poate fi acceptată. Contractantul va achita debitorului sumele pe care le datorează, urmând să beneficieze de plata creanței sale provenind din despăgubiri cu respectarea ordinii de prioritate prevăzută de Legea nr.85/2006, raportat la etapa procedurală în care creanța a luat naștere și respectiv în care aceasta urmează a fi plătită.

10. Concluzii

Vorbim despre contractele debitorului insolvent, am început, cum era și firesc, cu principiile care guvernează materia, urmând să extindem cercetarea cu privire la reglementările specifice fiecărei categorii de contracte enumerate de textele Legii nr.85/2006 și nu numai.

Textul destul de lacunar al primelor două aliniate ale articolului 86 (singurele care au făcut obiectul analizei din prezenta lucrare) lasă loc unor interpretări uneori excesiv de favorabile debitorului, interesul salvării acestuia putând determina sacrificarea partenerului contractual de buna credință.

Maximizarea averii debitorului este cea care autorizează încălcarea principiului libertății contractuale, lipsind de valabilitate pactele comisorii menite să desființeze contractul pentru cauza de insolvență, dar și a principiului irevocabilității actului juridic, contractul putând fi menținut sau denunțat prin manifestare unilaterală de voință, impusă forțat celeilalte părți.

Concluzionând, ne rezumăm la citarea a două paragrafe²⁷ care sintetizează perfect această lucrare: “Criteriul asumării, ca și al denunțării, este maximizarea valorii averii debitorului.

Asumarea contractului presupune însă o impecabilă executare a obligațiilor debitorului pe viitor, iar denunțarea va genera obligația debitorului de a plăti daune interese. Este opțiunea, dar și asumarea răspunderii administratorului judiciar sau lichidatorului pentru eventualele consecințe”.

Note

¹ Curtea de Apel București, Secția a VI-a Comercială, Decizia nr.347/07.03.2007 în Pivniceru M.-M., Susanu C.-A., Susanu M., Procedura insolvenței. Practica judiciară 2006-2009 Ed.Hamangiu București 2009 pag.273

² Tămoveanu St, Rețegan L.– *Denunțarea contractelor în cadrul procedurii – Ipoteze și efecte, avantaje și dezavantaje în apelarea la instituția denunțării contractelor*, în Revista „Phoenix” nr.30/2009 pag.15.

³ Cass Com 16-11-1993, Rev proc coll 1994 pag.45

⁴ Martin, J-F., *Redressement et liquidation judiciaires. Prevention. Reglement amiable. Faillite personnelle. Banqueroute.*, Teme edition, Encyclopedie Delmas, 1999, pag.149

⁵ În acest sens, Tanasică E., *op cit* pag.259

⁶ Saint-Alary-Houin, C., - *op.cit.* pag.337

⁷ Art.86 al.3 din Legea nr.85/2006 dispune: “Pe parcursul perioadei de observație, cu acordul cocontractanților, administratorul judiciar va putea menține contractele de credit sau va putea sa le modifice clauzele, astfel încât acestea sa asigure echivalenta viitoarelor prestații. Modificările vor fi supuse aprobării comitetului creditorilor, care va verifica dacă ele sunt atât în folosul averii debitorului, cat si în cel al averii creditorilor ».

⁸ Le Corre, P-M., *op.cit.*, pag 235

⁹ Piperea Gh., *op. cit.*, pag. 608

¹⁰ Ripert G., Roblot R., *op.cit.*, pag.989

¹¹ Conform art.6 al.1 din Legea nr.85/2006, toate procedurile prevăzute de prezenta lege, cu excepția recursului prevăzut la art.8, sunt de competența secției de insolvență a tribunalului în a cărui raza teritorială își are sediul debitorul, astfel cum figurează acesta în registrul comerțului, respectiv în registrul societăților agricole sau în registrul asociațiilor și fundațiilor, și sunt exercitate de judecătorul-sindic.

¹² În același sens, a se vedea și Adam I., Savu C.N., *Legea procedurii insolvenței. Comentarii și explicații*, Ed.CH Beck București 2006 pag.535

¹³ Tămoveanu St, Rețegan L., *op. cit.*, pag. 16

¹⁴ Anghel I.M., Deak Fr., Popa M.F., *Răspunderea civilă*, Ed.Științifică București 1970 pag.283

¹⁵ Popescu T.R., Anca P., *Teoria generală a obligațiilor*. Ed.Științifică București 1968 pag.163

¹⁶ Stătescu C., Birsan C., *op.cit.*, pag.136

¹⁷ Piperea Gh., *op.cit.*, pag. 609

¹⁸ Ripert G., Roblot R., *op.cit.*, pag 989, Petel Ph, *Le sort des contrats conclus avec l'entreprise en difficulté*, JCP 1992 p.125 no.18

¹⁹ Jouffin E., *op.cit.*, pag.103

²⁰ Jouffin E., *op.cit.*, pag. 105

²¹ Cass Com 10-12-1991 RJDA 03/1992 no.288 pag.215

²² Cărpenaru St.D., Nemes V.,Hotca M.A., *Noua lege a insolvenței. Comentarii pe articole*. Ed.Hamangiu București 2006 pag.251

²³ Turcu I – *Legea procedurii insolvenței. Comentarii pe articole*, Ed.CH Beck 2009 pag.483

²⁴ Tămoveanu St, Rețegan L., *op.cit.*, pag.15

²⁵ Jouffin E., *op.cit.*, pag. 105

²⁶ *Legea pentru salvarea întreprinderilor* nr.2005-845 din 26 iulie 2005 a intrat în vigoare la data de 01 ianuarie 2006.

²⁷ Turcu I. – *Legea procedurii insolvenței. Comentarii pe articole*. Ediția a 2-a, Ed.CH Beck 2009 pag.477.

Prezentarea Culegerii de practică judiciară (2006 - 2009) în domeniul insolvenței, apărută recent la Editura CHBeek, impune o referire la inițierea acțiunii, la scopul acesteia și respectiv la efortul susținut pentru realizarea lucrării.

Aceste aspecte sunt prezentate în mod succint dar clar în *Cuvântul introductiv* aparținând inițiatorului proiectului și coordonatorului lucrării, domnul avocat Arin Octav Stănescu, președintele UNPIR.

În cele ce urmează reproducem câteva referiri la aspectele menționate:

„Ideea realizării acestei culegeri ne-a venit văzând că în domeniul în care ne desfășurăm activitatea nu se editează decât sporadic astfel de lucrări, cum ar fi cele publicate de doamna judecător Edita Lovin și de domnul Vasile Calimachi.

A devenit extrem de clar faptul că publicarea unei culegeri cuprinzătoare, și care să aibă continuitate, era absolut necesară.

Utilitatea unei astfel de lucrări nu trebuie demonstrată. În mod special însă, în domeniul nostru de activitate, ținând cont de faptul că soluțiile sunt regionalizate pe cele cincisprezece curți de apel, era necesară crearea unui astfel de instrument în vederea unificării, pe cât posibil, a practicii judiciare.

Acesta este, de fapt, scopul primordial al editării culegerii de decizii.

În plus, ea va constitui și un instrument de lucru eficient pentru toți specialiștii care vor avea nevoie de practică judiciară cu privire la diversele aspecte ale procedurii insolvenței în activitatea lor de zi cu zi.

Consiliul național de conducere al UNPIR a hotărât să susțină proiectul și a aprobat modalitățile de realizare a acestuia, în colaborare cu Oficiul Național al Registrului Comerțului, condus de doamna director general Adriana Luminița Iacob și Buletinul Procedurilor de Insolvență din cadrul ONRC, condus de doamna director Valentina Burdescu.

Țin să precizez că fără participarea ONRC și a celor două distinse doamne nu am fi putut finaliza lucrarea de față. Dna Burdescu și colegii domniei sale au furnizat hotărârile judecătorești și, după prelucrarea lor de către colectivul de lucru creat, au realizat pregătirea pentru tipar a lucrării.

Colectivul de autori a cuprins patru distinși judecători de curte de apel, dna Nicoleta Țândăreanu de la Curtea de Apel Craiova, dna Camelia Gheorghiu de la Curtea de Apel Iași, dna Mihaela Sărăcuț de la Curtea de Apel Cluj și dl. Florin Moșiu de la Curtea de Apel Timiș.

Lor li s-au alăturat dna Valentina Burdescu, așa cum am arătat deja și colegii noștri, practicieni în insolvență și avocați, Carmen Popa, Diana Deleanu, Vasile Godânca Herlea și Simona Maria Miloș.

Tuturor acestora le mulțumesc în mod deosebit pentru efortul extraordinar depus.

Lucrarea compusă din trei volume consistente, urmând structura Legii nr. 85/2006 privind procedura insolvenței, se dorește a fi un început în materie, ce va trebui continuat atât cu hotărârile instanțelor din anul 2010 și anii următori, cât și cu cele privind dosarele de concordat preventiv.

Editorul

Construit între anii 1934-1936, Palatul Facultății de Drept a Universității din București este un simbol al școlii juridice românești, realizat exclusiv din donațiile și prin efortul profesorilor și al studenților din acea perioadă.

Astăzi, la mai bine de 70 de ani de la inaugurare, edificiul în care ne-am format are, din nou, nevoie de ajutorul nostru.

Sprijiniți modernizarea PALATULUI FACULTĂȚII DE DREPT

FUNDAȚIA

MODERNIZAREA PALATULUI FACULTĂȚII DE DREPT
A UNIVERSITĂȚII DIN BUCUREȘTI

Puteți participa la acest demers prin încheierea unui contract de sponsorizare cu această Fundație, înființată de cadrele didactice ale Facultății de Drept. De asemenea, puteți redirecționa către Fundație 2% din impozitul pe venit.

Orice fel de contribuție, oricât de mică, în numerar, în alte bunuri sau în servicii, va ajuta la începerea lucrărilor de consolidare a clădirii. Detalii suplimentare la www.drept.unibuc.ro.

FUNDAȚIA "Modernizarea Palatului Facultății de Drept a Universității din București"

Bd. Mihail Kogălniceanu nr. 36-46, Tel. 0213124948, Fax 0213120719

fundatie@drept.unibuc.ro

Cont RO91BRDE410SV77500024100, BRD - Agenția Știrbei Vodă, CIF 26918461